БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

УЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ ВА ШАҲАР КОМИТЕТЛАРИ, МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ОБЛАСТЬ ВА ШАҲАР СОВЕТЛАРИНИНГ ОРГАНИ

5-ЙИЛ ЧИҚИШИ
№ 63 (1067)
26 МАРТ ЧОРШАНБА 1958 ЙИЛ
БАҲОСИ 20 ТИЙИН

МТСЛАР ҚАЙТА ТАШКИЛ ҚИЛИНГАНИДАН КЕЙИН, ТАБИИЙДИРКИ, ПАРТИЯ ВА СОВЕТ ТАШКИЛОТЛАРИНИНГ АСОСИЙ ЭЪТИБОРИ УЗ ТРАКТОРЛАРИ ВА ҚИШЛОҚ ХУЖАЛИК МАШИНАЛАРИ БУЛГАН КОЛХОЗЛАРГА БЕВОСИТА РАҲБАРЛИК ҚИЛИШГА, БУ ХУЖАЛИКЛАРГА ИШНИ ЯНГИЧА ТАШКИЛ ҚИЛИШДА АМАЛИЙ ЁРДАМ КУРСАТИШГА ҚАРАТИЛАДИ. ЛЕКИН ШУ БИЛАН БИРЛИКДА БИЗДА ҲАЛИ ҲАМ ИҚТИСОДИЙ ЖИҲАТДАН ЗАИФ ҚОЛХОЗЛАР БОРЛИГИНИ ҲИСОБГА ОЛМАСЛИК МУМКИН ЭМАС. БУ КОЛХОЗЛАРНИ ИЛҒОР КОЛХОЗЛАР ДАРАЖАСИГА ТЕЗРОҚ ЕТКАЗИБ ОЛИШ УЧУН МАҲАЛЛИЙ ПАРТИЯ ВА СОВЕТ ОРГАНЛАРИ ШУ КОЛХОЗЛАР БИЛАН ИЛГАРИ ВАҚТДАГИГА ҚАРАГАНДА ЯНАДА КУПРОҚ, ЯНАДА КОНКРЕТРОҚ ШУҒУЛЛАНИШЛАРИ ЛОЗИМ.

(Ўртоқ Н. С. Хрушчевнинг СССР Олий Совети сессиясида қиладиган доклади тезисларидан).

УМУМХАЛҚ МУҲОКАМАСИ

Мамлакатимиз меҳнаткашлари КПСС Марказий Комитети февраль Пленумининг «Колхоз тузумини янада ривожлантириш ва машина-трактор станцияларини қайта ташкил қилиш тўғрисида»ги қарорини ва ўртоқ Н. С. Хрушчевнинг доклади тезисларини кенг ва қизғин муҳокама қилдилар. Муҳокамада ишчилар, колхозчи деҳқонлар, саноат ва қишлоқ хўжалик мутахассислари, илм-фан аҳиллари, партия ва совет ходимлари, хуллас турли касб эгалари актив қатнашдилар. Муҳокама бир ойча давом этди.

Эртага—27 мартда СССР Олий Советининг сессияси очилади. Сессия ўртоқ Н. С. Хрушчевнинг «Колхоз тузумини янада ривожлантириш ва машина-трактор станцияларини қайта ташкил қилиш тўғрисида»ги доклади тезисларини кенг муҳокама қилади. Мамлакатимиз давлат ҳокимиятининг энг олий органи — СССР Олий Советининг сессиясида бу масаланинг муҳокама қилиниши Коммунистик партиянинг колхоз тузумини янада ривожлантиришга нақадар катта аҳамият бераётганлигини кўрсатувчи ёрқин далилдир. СССР Олий Совети сессиясида бу муҳим сиёсий ва давлат аҳамиятига эга бўлган масала муҳокама қилинган вақтда кенг меҳнаткашлар оммаси томонидан шу масала юзасидан баён қилинган фикрлар ҳисобга олинади, умумлаштирилади.

Колхозларда, МТСларда ва совхозларда, саноат корхоналари ва қурилишларда, илмий ташкилотлар ва ўқув юртларида, ҳарбий қисмлар ва муассасаларда бўлиб ўтган йиғилишларда, газеталар ва журналларнинг саҳифаларида босилиб чиққан мақола ва хатларда февраль Пленумининг қарори ва ўртоқ Н. С. Хрушчев докладининг тезислари меҳнаткашлар томонидан якдиллик билан маъқуланди. Меҳнаткашлар Пленум қарорини қишлоқ хўжалигини янада ривожлантиришда, колхоз тузумини мустаҳкамлашда муҳим ва янги босқич деб ҳисобламоқдалар ва уни ўз вақтида кўрилган оқилона тадбир деб билмоқдалар. Бу тадбир мамлакатимиз экономикаси ва маданиятини янада ривожлантиради, омманинг ижодий ташаббус ва активлигини янада оширади, социалистик хўжалик системасининг афзалликларидан ва ишлаб чиқариш резервларидан энг кўп фойдаланишни таъминлайди. Шунинг учун ҳам кўпгина колхозлар ҳозирнинг ўзидаёқ МТСлардан тракторларни сотиб олдилар, техникага ўзлари хўжайинлик қилмоқдалар.

Октябрь районидаги «Шарқ юлдузи» колхозининг раиси, уч марта Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Хамроқул Турсунқулов «Правда» газетасида босилган мақоласида февраль Пленуми қарорини «Оқилона қарор» деб ёзади. МТСдан техникани биринчи бўлиб сотиб олган колхозлардан бири, Оржоникидзе районидаги «Қизил Ўзбекистон» колхозининг раиси, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони А. Матқобулов февраль Пленуми қарорини тўла маъқуллаш билан бирга ўзининг режалари ҳақида батафсил гапиради. «Бу ишни, — деб ёзади у, — тракторларнинг камкўстларини тузатадиган устахона қуришдан бошлаймиз. Биз ҳозир устахонага баъзи машиналарни келтириб ўрната бошладик. Катта автогараж ёнига трактор парки қуришни планлаштирдик».

Умумхалқ муҳокамасида меҳнаткашлар МТСларнинг қайта ташкил этилиши муносабати билан ўз мулоҳазалари, ижодий фикрларини баён қилдилар, амалий таклифлар киритдилар. Ўрта Осиё Политехника институтининг бир группа ўқитувчилари ва профессорлари ўз хатларида КПСС Марказий Комитети февраль Пленумининг қарори муносабати билан қишлоқда қурилиш ишларини кенгайтириш зарурлиги ҳақида, бунинг учун ҳозирги мавжуд колхозлараро қурилиш ташкилотлари ўрнига область қурилиш трестлари ташкил қилиш мақсадга мувофиқ эканлиги тўғрисида таклиф киритдилар. Тошкент молия-иқтисод институтининг кафедра мудири ўртоқ Айрумов тракторларни ва бошқа қишлоқ хўжалик машиналарини техника жиҳатдан ишга шай ҳолда сақлаб туриш учун ҳар бир колхозда мавжуд техникани жорий ремонт қиладиган унча катта бўлмаган мастерской ташкил этишни тавсия этади.

Шунингдек, колхозлар учун механизатор кадрлар тайёрлаш, ремонт техника станцияларининг фаолияти, бу станциялар билан колхозлар ўртасидаги муносабатлар, трактор ва бошқа қишлоқ хўжалик машиналарининг колхозларга сотилиши муносабати билан қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришини механизациялаш ва бошқа масалалар юзасидан жуда кўп таклиф ва мулоҳазалар баён этилди. Бу мулоҳаза ва таклифларда умумхалқ фикри, халқимизнинг ақл-идроки, таланти, ижодий ташаббуси мужассамлангандир.

Ўзбекистон КП Марказий Комитетининг VII пленуми, Тошкент область ва шаҳар партия активининг яқинда бўлиб ўтган йиғилиши, шунингдек республикамизнинг бошқа область ва шаҳарларида бўлиб ўтган партия активи йиғилишлари февраль Пленуми қарорини ва ўртоқ Н. С. Хрушчев доклади тезисларини ҳар тарафлама чуқур муҳокама қилдилар ва қизғин маъқулладилар.

Коммунистик партиянинг кучи — унинг кенг халқ оммаси билан мустаҳкам ва бузилмас бирлигидадир. Партия омманинг етакчиси, йўлбошчиси ва раҳбаридир. Замонамизнинг шон-шуҳрати, шарафи бўлган Коммунистик партия халққа ўргатибгина қолмасдан, ундан ўрганади, меҳнаткашларнинг ижодий фикр, талант ва ақл-идрокини ўзида мужассамлаштиради, рўёбга чиқаради. Партия бирор тадбирни амалга оширмоқчи бўлса, аввало омма билан маслаҳатлашади, халқнинг фикрини сўрайди, кенг муҳокама ўтказади. Коммунистик партиянинг амалга оширган бирорта тадбири йўқки, унда ижодкор халқимиз иштирок этмаган, ижодий ҳиссасини қўшмаган бўлсин! Шунинг учун ҳам Коммунистик партиянинг сиёсати кенг халқ оммасининг орзулари, интилишлари ва мақсадларини ўзида ифодалайди, халқнинг ҳаётий манфаатларига мос келади.

Кейинги вақтларда КПСС Марказий Комитети саноат ва қурилишга раҳбарлик қилиш ва бошқаришни такомиллаштириш, қишлоқ хўжалигини янада юксалтириш, халқ моддий фаровонлигини янада ошириш юзасидан бир қатор муҳим тадбирларни амалга оширди. Партия ана шу тадбирларни ишлаб чиқиш ва турмушга татбиқ этишда ҳам халқ фикрини олди, меҳнаткашлар оммаси билан маслаҳатлашди.

Коммунистик партия томонидан ишлаб чиқилган, кенг халқ оммаси томонидан тўла ва қизғин маъқулланган колхоз тузумини янада ривожлантириш ва машина-трактор станцияларини қайта ташкил этиш тўғрисидаги тадбир қишлоқ хўжалигимизни ривожлантиришда янги давр очади, саноат билан қишлоқ хўжалиги ўртасидаги бевосита иқтисодий алоқаларни кучайтиради, ишчилар синфи билан деҳқонларнинг иттифоқини тағин ҳам кўпроқ мустаҳкамлайди, колхозларнинг экономикасини юксалтиради, коммунизм қурилиши ишида янгидан-янги муваффақиятларга эришувни таъминлайди.

Моддий бойлик яратаётган, мамлакатнинг ҳақиқий хўжайини бўлган совет халқининг коммунизм сари боришини тўхтата оладиган куч дунёда йўқ. Чунки унга дунёда энг илғор, энг революцион назария билан қуролланган доно Коммунистик партия раҳбарлик қилмоқда. Ижодий куч ва зўр талант эгаси бўлган, жонажон Коммунистик партия теварагига маҳкам жипслашган қаҳрамон халқимиз Коммунистик партия раҳбарлигида коммунизм қурилишининг улуғвор вазифаларини муваффақият билан амалга оширади.

Қисқа хабарлар

◆ Э. Палиашвили номидаги Тбилиси опера ва балет театри А. Мачаваріанининг «Отелло» балетини бундан бир неча ой илгари саҳналаштирган эди. Бу балет 24 мартда москваликларга биринчи марта кўрсатилди. Спектакль зўр муваффақият билан ўтди. Спектаклда А. Б. Аристов, Н. А. Булганин, А. И. Кириченко, А. И. Микоян, Н. А. Муҳитдинов, Е. А. Фурцева, Н. С. Хрушчев, А. Н. Косигин, В. П. Мжаванадзе, Грузия КП Марказий Комитети секретарлари П. В. Кованов, Г. И. Кадагидзе, Ф. Д. Думбадзе, И. С. Долидзе, Грузия ССР Олий Совети Президиумининг раиси М. Д. Чубинидзе, Грузия ССР Министрлар Советининг раиси Г. Д. Джавахишвили ўртоқлар иштирок этдилар. Театр залида СССР Маданият министри Н. А. Михайлов ва Грузия ССР Маданият министри Д. И. Чхиквишвили ҳам бор эдилар.

◆ 24 мартда КПСС Марказий Комитетининг Биринчи Секретари Н. С. Хрушчев Италияда чиқадиган «Темпо» газетасининг махсус мухбири Жузеппе Палоццини қабул қилди ва у билан суҳбат қилди.

◆ 24 мартда КПСС Марказий Комитетининг Биринчи Секретари Н. С. Хрушчев БМТнинг Москвада меҳмон бўлиб турган бош секретари Даг Хаммаршельдни қабул қилди ва у билан суҳбатлашди.

◆ КПСС Марказий Комитети Президиуми аъзоси, КПСС Марказий Комитетининг секретари ўртоқ Н. Г. Игнатов бошчилигидаги делегация 24 мартда Мўғулистон Халқ Республикасидан Москвага қайтиб келди.

◆ 24 мартда СССР Ёзувчилар союзида Грузия прозачиларининг асарлари муҳокама қилина бошланди. Муҳокамада Москва ва қардош республикаларнинг ёзувчилари қатнашмоқда.

◆ Ернинг иккинчи сунъий йўлдоши 25 март эрталаб соат 6 га қадар Ер атрофини 2054 марта айланиб чиқди.

Чигит экишга ҳар тамонлама пухта тайёрлик билан киришайлик!

Чигит экишга тайёрмиз

КПСС Марказий Комитетининг февраль Пленуми қарорларидан илҳомланган, Бутуниттифоқ пахтакорларининг мажбуриятида кўрсатилган тадбирларни бажариш учун астойдил бел боғлаган колхозчилар ҳозир кўклам экиш кампаниясига қизғин тайёрлик кўрмоқдалар. Партиямизнинг ғамхўрликларига жавобан улар пахтадан мўл ҳосил етиштириш, пахтанинг таннархини камайтириш, колхозчиларнинг оғир қўл меҳнатларини камайтириш, механизациядан унумли фойдаланиш учун курашмоқдалар.

Колхозимиз аъзолари бу йил 715 гектар пахта майдонининг ҳар гектаридан 23 центнер ўрнига 27 центнердан ҳосил етиштиришга аҳд қилдилар. Ана шу мақсадга эришиш учун кўклам экиш кампаниясига тайёрлик ишларини қизитиб юбордилар.

Ҳозир биз шудгор қилинган пахта майдонларидан 300 гектарини текислаб чигит экишга тахт қилиб қўйдик. Қолган ерларни ҳам текислаш, ер четларини чопиш ишларини давом эттирмоқдамиз. Чигитни ернинг табиий намига чиқариб олиш деҳқончилик агротехникасида жуда катта аҳамиятга эгадир. Чигит ер намига униб чиққанда ғўза тез чанқамайди, у бақувват бўлиб ривожланади. Шуни эътиборга олиб биз ерда намни сақлаб қолиш, қурғоқроқ ҳисобланган 415 гектар ерни запас суғориш тадбирларини белгиладик. Ҳозиргача 250 гектар ерга сув қўйдик.

Пахтакорларнинг Бутуниттифоқ кенгаши механизациядан унумли фойдаланиш, кетмон билан қилинадиган ишларни механизация ёрдамида бажариш вазифасини қўйди. Биз мана шунга эришиш учун бу йил 350 гектар ерда квадрат-уялаб чигит экиш, қолган ерлардаги ғўзаларни икки томонлама парвариш қилиш учун зарур бўлган чораларни кўрмоқдамиз.

Ҳозир пахтачиликни комплекс механизациялаштириш, Тюпко методини кенг жорий этиш асосий масала бўлиб қолди. Биз ҳам астасекин пахтачиликни комплекс механизациялаштиришга кўчиш учун бу йил механизатор ўртоқ Ўринбой Шербеков бошлиқ далачилик бригадасини туздик. 100 гектар пахта майдонига эга бўлган бу бригадада 27 киши ишлайди. 2 та трактор билан ғўза қатор оралари икки томонлама парвариш қилинади. Икки тракторчи звено бошлиғи вазифасини ҳам бажаради.

Биз механизациядан унумли фойдаланиб, бир центнер пахта етиштириш учун ўтган йилги 7 ўрнига 5 тадан меҳнат сарфлашни асосий вазифа қилиб қўйдик. Бундан ташқари ортиқча меҳнат сарфлашни йўқотиш учун далачилик бригадаларининг биттасини қисқартирдик, колхоздаги табелчилар штатини бутунлай қисқартириб, бу вазифани бригада бошлиқларининг ўзларига юкладик.

Ҳар гектар ердан 25 центнер ўрнига 28 центнердан ҳосил олиш учун курашаётган Қурбон Ёриев, Ботир Қодиров ўртоқлар бошлиқ бригада аъзолари кўклам экиш кампаниясига тайёрлик кўришда олдинда бормоқдалар.

Колхоз бўйича зарур бўлган 750 тонна минерал ўғит ташиб олинди. Далага маҳаллий ўғит чиқариш ва тайёрлаш ишлари давом этмоқда. Уруғлик чигитни дорилайдиган фармалин тайёрлаб қўйилди. Экиш даврида хизмат қиладиган 10 та от-арава ажратилди.

Квадрат-уялаб чигит экишни муваффақиятли ўтказиш учун 5 та агрегат тайёрланди. 36 киши 13 кун ўқиб квадрат-уялаб чигит экиш усулларини ўрганиб олдилар. Улар далада амалий равишда квадрат-уялаб чигит экиб кўрдилар. Ҳозир улар чигит экишга шайланиб турибдилар.

Бизнинг Навоий номли колхоз аъзолари ўз олдиларига қўйилган вазифаларни изчиллик билан амалга ошириб, кўклам экиш кампаниясини муваффақиятли ўтказадилар.

О. ОТАБОЕВ,
Бекобод районидаги Навоий номли колхознинг раиси.

Бу йил кетмон ишлатмаймиз

Пахтакорларнинг Москвада бўлиб ўтган Бутуниттифоқ кенгашида донгдор механизатор Тюпко сўзга чиқиб, ўтган йили бир ўзи сира кетмон ишлатмай 25 гектар пахта майдонида қандай қилиб пахтадан мўл ҳосил етиштирганлигини сўзлаб берди. Мен унинг сўзларини ўқиб чиқдим. Ҳақиқатан ҳам тўғри, колхозимизда ер ҳайдайдиган, культивация қиладиган ва бошқа ишларни бажарадиган механизмлар етарли бўлишига қарамай, шу вақтгача улардан унумли фойдалана олмаганмиз, кетмонсиз иш битмайди деб ғўзани икки томонлама ишлашга етарли аҳамият бермаганмиз.

Ўтган йилги тажрибамизда кўрдик. Мен ишлаган бригаданинг 70 гектар ердаги ғўзаси икки томонлама ишланди. Натижада меҳнат кам сарф бўлди, ҳосил ошди, демак пахтанинг таннархи анча камайди.

Бу йил мен ўртоқ Т. Мирзааҳмедов бошлиқ бригадада ишлайман. Бригаданинг 60 гектар ери бор, колхозчилар гектаридан 24 центнердан ҳосил етиштириш мажбуриятини олганлар. Агар ғўза парвариши давридаги ишлар асосан механизациялаштирилса, бундан ҳам кўп ҳосил етиштириш мумкин. Чунки ўзимиз ишлаб келаяпмиз, Мирзачўл ерларидан меҳнатга яраша мўл ҳосил етиштирса бўлади. Мен шу фикримни бригада аъзоларига айтдим, улар бу йил ғўза парвариши даврида кетмонни кам ишлатамиз, трактор билан ғўзани икки томонлама парвариш қилиб илгариги мажбуриятимиз 24 центнер ўрнига ҳар гектар ердан 26 центнердан «оқ олтин» етиштириш учун курашамиз, дедилар.

Механизатор Тюпко методи асосида ишлаб 1958 йилда ҳосилни янада ошириш учун ҳаракат қиламиз.

М. АБДУРАИМОВ,
Мирзачўл районидаги Карл Маркс номли колхознинг универсалчиси.

ЕРЛАР СИФАТЛИ ТАЙЁРЛАНМОҚДА

Оржоникидзе районидаги «Ленинград» колхозининг Мактуба Орипова бошлиқ бригада аъзолари ҳар йили квадрат-уялаб чигит экаётганликлари ва ғўзани икки томонлама ишлаётганликлари учун пахта ҳосилини оширмоқдалар. Ўтган йили чигит квадрат-уялаб экилган ерларнинг ҳар гектаридан 38 центнердан ҳосил етиштирилган эди. Бу йил бригада аъзолари 40 центнердан пахта олиш учун курашмоқдалар.

Ҳозиргача ҳамма ер чигит экишга сифатли тайёрлаб қўйилди, далага кўп миқдорда маҳаллий ўғит ташиб чиқарилди. Бригада аъзолари шу кунларда бошқа тайёргарлик ишларини бажармоқдалар.

Н. ҚАЮМОВ.

КЎКЛАМ ЭКИШ КАМПАНИЯСИГА БАҒИШЛАНГАН ЯНГИ ПЛАКАТЛАР

Республикамизнинг пахта далаларида кўклам экиш кампаниясининг бошланишига саноқли кунлар қолмоқда. Ўзбекистон ССР Давлат нашриёти ана шу кампанияга бағишлаб қишлоқ меҳнаткашларини экиш кампаниясига сафарбар этувчи бир қанча янги плакатлар нашр этди.

Мана, «Чигит экиш билан бир вақтда ерга ҳам ўғит солинг!» деб аталувчи плакат. Плакатнинг номи ҳам, авторнинг тексти ва бадиий безаклари ҳам пахтакорларни ана шу илғор методни қўлланиб, мўл «оқ олтин» ҳосили етиштиришга даъват этади. Шунингдек «Фан билан ишлаб чиқариш ўртасидаги алоқани мустаҳкамлангиз!», «Суюқ азот минерал ўғитидан фойдаланишни ўрганамиз!», «Экиш кампаниясини уюшқоқлик билан ўтказайлик!», «Чигитни квадрат-уялаб экиш схемаси» деб аталувчи плакатлар ҳам қишлоқ хўжалик меҳнаткашларини унумли меҳнат қилишга, пахтадан мўл ҳосил етиштиришга илҳомлантиради.

Бу рангли плакатлар тез кунда савдо шохобчаларида сотилабошлайди.

К. ОРИФХОНОВ.

ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИК ИШЛАРИ КУНДАЛИГИ

Ер ва техника чигит экишга тахт бўлиб турсин

Баҳор келиши билан илғор хўжаликлар чигит экишга тайёргарлик ишларини ҳар тарафлама кучайтириб юбордилар. Шу кунларда колхоз ва совхозлар даласида, МТСларда бўлсангиз ерларни бороналаётган, маҳаллий ўғит ташиб чиқараётган колхозчиларни ва механизаторларни кўрасиз. Ўзаро мусобақалашиб ишлаётган тракторчилар ўз агрегатларини квадрат-уялаб чигит экишга пухта тайёрлаш учун курашмоқдалар.

Оққўрғон районидаги 1-МТС, Сирдарё районидаги 2-МТСларнинг коллективлари ерда намни тўла сақлаб қолиш мақсадида шудгорни сифатли бороналаб чиқдилар. Шу кунларда механизаторлар ер текислаш ва карталарни квадрат-уялаб чигит экишга тайёрлаш ишларини қизғин олиб бормоқдалар.

Лекин бир қанча районлар ва МТСларда, колхоз ва совхозларда чигит экишга саноқли кун қолганига қарамай иш суръатини тезлаштирмаётирлар. Ҳали шундай МТСлар борки, бу ерларда ерни экишга тайёрлаш, техникани созлаш 30-40 процент ўртасида бажарилган. Бироқ орқада қолаётган МТСларнинг раҳбарлари барча имкониятлардан тўла ва унумли фойдаланиб техникани янги усулда ишлашга мослаш ишларини кечиктириб юбормоқдалар. Верхне-волинск районидаги 1-МТС (директори ўртоқ Холбоев) хизмат қиладиган колхозлар бу йил 3200 гектар ерга квадрат-уялаб чигит экишни планлаштирганлар. Бу муҳим вазифани муваффақиятли бажариш учун даставвал барча агрегатлар тайёрланиши ва тракторда хизмат қиладиган колхозчилар квадрат-уялаб чигит экишга ўргатилиши керак эди. Афсуски район раҳбарлари ҳам, МТС раҳбарлари ҳам бу ишга етарли эътибор бермаётирлар. Шунинг учун колхозчилар ва механизаторлар ўртасида бирон марта ҳам амалий машғулотлар ўтказилгани йўқ.

Квадрат-уялаб чигит экишга ер тайёрлаш Бўка районидаги МТСларда ҳам яхши эмас. Бу МТСларнинг раҳбарлари ҳали вақт эрта деб зарур ишни кечиктирмоқдалар. МТСдагилар қайси колхоз қанча ерга квадрат-уялаб чигит экишини яхши билмайдилар. МТС директори ҳам, бош агрономи ҳам колхозларда камдан-кам бўладилар. Борганларида ҳақиқий аҳвол билан пухта танишмай юзаки топшириқ бериб қайтиб кетаверадилар.

Районларнинг, МТСларнинг раҳбарлари квадрат-уялаб чигит экишга пухта тайёрланиш мўл ҳосил етиштиришда асосий шартлардан бири эканлигини унутмасликлари, шунинг учун ғанимат фурсатдан муваффақиятли фойдаланиб кўклам чигит экиш кампаниясига тайёргарликни ҳар тарафлама кучайтириб юборишлари керак.

Пахтадан мўл ҳосил етиштиришда маҳаллий ўғит катта аҳамиятга эга эканлиги ҳар бир деҳқонга маълум.

Кўкламга тайёргарлик ишлари тўғрисидаги гап кетаётганда бир қанча районларда маҳаллий ўғит тўплашга етарли эътибор берилмаётганлигини ҳам айтиб ўтиш керак. Бекобод районидаги 1-МТС зонасида 60 минг тонна ўрнига энди 14,5 минг тонна, 2-МТС зонасида эса 25 минг тонна ўрнига 3 минг тоннадан сал кўпроқ маҳаллий ўғит тўпланибди. Бу фактни район раҳбарлари билмайдими? Билишади, лекин колхоз ва совхоз раҳбарларидан планда кўрсатилган миқдорда маҳаллий ўғит тўплашни ва уни далага чиқариб қўйишни қатъий талаб қилмайдилар. Худди шундай аҳвол Бўка районидаги иккинчи, Сирдарё районидаги биринчи МТС зоналарида ҳам содир бўлмоқда.

Чигит экишга жуда оз вақт қолди. Шу кунларда тайёргарлик ишларини ҳар тарафлама қизитиб юбориш, ҳар бир колхоз ва совхозда чигит экишга тайёргарлик ишларини текшириб, аниқлаб чиқиш, содир бўлаётган камчиликларни тезда тугатиш учун курашайлик.

Гап бошқа-ю, иш бошқа экан...

Маҳаллий ўғит тўплаш ва уни далага ташиб чиқариш ҳозирги куннинг энг муҳим вазифаларидандир. Биз шу ҳақда область комсомол комитетидаги ўртоқлар билан суҳбатлашганимизда, улар бу соҳада Гулистоннинг комсомол ёшларидан ўрнак олса арзийди, зарбдор бригадалар ташкил этиб, маҳаллий ўғит тўплашга зўр беришаяпти азаматлар, дейишди. Биз шу район комсомолларининг иши билан яхшироқ танишиш мақсадида Гулистонга бордик.

Гап асосан комсомол ёшларнинг иши устида бўлганлиги учун ҳам тўғри район комсомол комитетига кирдик. Район комсомол комитетининг секретари ўртоқ Раъно Олламуродова телефон орқали қайси бир колхоз билан гаплашмоқда эди. «67 гектар янги ер очишни планлаштирган эдингизлар, қалай, иш бораяптими, ҳа шундай бўлсин» деди у телефондаги суҳбатдошига миннатдорчилик билдириб.

Секретарь билан танишгач, унга нима мақсадда келганлигимизни айтдик.

— Жуда соз, — деди Алломуродова, телефон трубкасини жойига қўяр экан, — лекин бироз кечикибсизлар-да, бундан икки-уч кун олдин келганларингизда борми, нақ ишнинг қизиғи устидан чиққан бўлар эдингизлар. Ҳозир бўлса ҳамма комсомолларимиз бошқа ишлар билан банд бўлиб қолишди. — Афсусланиб гапирди у.

— Нега, ўғит тўплаш плани бажарилганми? — Ажабланиб сўрадик биз.

— Йўқ, бундай дейиш мумкин эмас, гап шундаки, ҳозир бу соҳадаги ишлар кўнгилдагидек эмас,— жавоб берди секретарь. Сўнгра ўртоқ Олламуродова ҳали маҳаллий ўғит тўплаш ишлари давом этаётганлиги, «Красний Восток» колхозининг комсомоллари айниқса ғайрат билан ишлаётганликларини айтди. Секретарнинг айтишига қараганда бу колхозда фақатгина комсомол ёшларнинг кучи билан далага ҳозирга қадар 8,5 минг тонна маҳаллий ўғит тўпланган эмиш.

Биз шу колхоз комсомол ёшларининг, зарбдор бригада аъзоларининг маҳаллий ўғит тўплаш — кўклам экиш кампаниясига тайёргарлик соҳасидаги ишларини кўриш мақсадида далага йўл олдик. Лекин, бу ерда аҳвол тамоман бошқача экан. Колхоз бўйича шу кунга қадар ҳаммаси бўлиб 3,5 минг тонна маҳаллий ўғит тўплангани ҳолда, райком комсомолга 8,5 минг тонна ўғит тўпланган деб, нотўғри маълумот берилган экан!..

Колхозда кўклам ишларининг бошқа турлари қандай? Далаларни айланиб, бригадаларнинг шу кеча-кундуздаги иши билан танишсангиз, бу ерда ер текислаш, ариқ-зовурларни тозалаш, бороналаш соҳасидаги топшириқлар ҳам бажарилмай келинаётганлигини кўрасиз.

Колхозда бу йил 900 гектар ерга чигит экилади. Шундан 400 гектар ерга 60х60, 100 гектар ерга 50х50 схемаларида квадрат-уялаб чигит экиш планлаштирилган. Лекин, кўклам чигит экиш кампаниясига саноқли кунлар қолганлигига қарамай, тайёргарлик ишлари ғоят суст. Негаки, колхоз правлениеси бригада ва звеноларда ишнинг қай тартибда бораётганлиги, унинг натижаси билан қизиқмайди. Болали аёлларнинг кўпчилик қисми шароит йўқлигидан дала ишларига қатнашолмаётир. Колхоздаги ишчи кучларидан, моддий техника воситаларидан тўла фойдаланилмаётир.

Колхознинг ўртоқ Мирза Исақулов бошлиқ бригадасида айниқса аҳвол ачинарли. Бу бригаданинг 70 гектар ери бор, ҳар гектар ердан 40 центнердан ҳосил етиштириш мажбурияти олинган. Аммо тайёргарлик эса ана шу юксак мажбуриятга яраша эмас. Бригадада 30 га яқин ишчи кучи бор, уларнинг анчагина қисми ҳали ҳам ўз шахсий ишлари билан банд. Ерлар кузда сифатсиз ҳайдалганлиги, яхоб берилмаганлиги устига, ер текислаш суръати ҳам, сифати ҳам ғоят паст.

Дала шийпони атрофида бир неча тонна маҳаллий ўғит сочилиб ётибди. Бригадир бу ўғитларни ерга кўмиб, чиритиб қўйиш тўғрисида қайғирмайди. Нега шундай? Гап шундаки, бригада бошлиғи ўртоқ Исақулов ҳамма ишни табелчи Эгамбердиевнинг зиммасига юклаб қўйган. Табелчи Эгамбердиевнинг «раҳбарлик» фаолияти эса 5-6 кишининг меҳнат кунларини ҳисобга олишдан нарига ўтмаётир. Оқибатда ариқ-зовурларни тозалаш ва квадрат-уялаб чигит экишга тайёргарлик соҳасидаги ишлар ўлда-жўлда қолиб кетаяпти.

«Красний Восток» колхози билан қўшни Сталин номли колхозда ҳам кўклам чигит экиш кампаниясига тайёргарлик ҳар тарафлама кучайтириб юборилмаган. Бу колхозда ҳам маҳаллий ўғит тўплаш ва уни далага ташиб чиқариш, ариқ-зовурларни тозалаш ишлари сусайтириб юборилган. Шунингдек ер текислаш, бороналаш ишлари ҳам талабга жавоб беролмайди. Бу ўринда шуни айтиш керакки, 2-Гулистон МТСи коллективи колхозда ерларни экишга тайёрлаш ишларининг тез суръатлар билан бажарилишига етарли ёрдам бермаётир. Иккита ДТ-24 трактори билан кунига 8-10 гектар ўрнига 7-8 гектар ер чизилланмоқда, халос.

«Ремонтдан чиқарилган» деб колхозга келтириб берилган битта ДТ-54 трактори эса, бир-икки кун ишламасдан бузилиб қолди. Колхозда пахта майдонларига қўшилиши ва текисланиши керак бўлган бир неча гектар ер бор бўлишига қарамасдан, бу соҳага эътиборсизлик билан қаралмоқда.

Райондаги Калинин номли, Свердлов номли ва бошқа кўпгина колхозларда ҳам шу каби қатор камчиликлар бор.

Нима учун шундай, нима учун Гулистон районида мўл ҳосил гарови — маҳаллий ўғит тўплаш иши ўз ҳолига ташлаб қўйилган? Область комсомол комитетидаги ўртоқларнинг сўзи, бу ердаги ишга тўғри келмаганлигининг сабаби қаерда?

Шуни айтиш керакки, район комсомоллари маҳаллий ўғит тўплаш ишига ҳақиқатан ҳам илгари уюшқоқлик билан киришган эдилар. Ленин номли колхоз комсомол ёшлари далага кўплаб маҳаллий ўғит ташиб чиқариш ҳақида бундан бир ой муқаддам район комсомол ёшларига мурожаат қилиб, жуда яхши ташаббус кўрсатган эдилар. Район комсомол ёшлари уларнинг ташаббусларини қўллаб-қувватладилар, зарбдор бригадалар ташкил қилинди. Шу тахлитда 5-10 кун иш қизғин бўлди. Лекин бу ташаббус район партия ва ижроия комитети томонидан қўллаб-қувватланмади. Натижада район комсомолларининг бу ташаббуси ярқ этиб чиққан чақмоқ сингари бир дамда сўниб қолди. Область комсомол комитетидаги ўртоқлар ана шу дастлабки ташаббус ҳақида эшитганлар-у, лекин комсомол ёшларнинг бошлаган ташаббуслари қандай давом этаётганлиги билан қизиқмай қўйганлар.

Гулистон районининг комсомол ёшлари бошлаган ишларини охирига етказишлари, шу йўл билан мўл ҳосил етиштириш ишига муносиб ҳисса қўшишлари керак.

Н. РИХСИЕВ,
«Тошкент ҳақиқати»нинг махсус мухбири.

Область касаба союзларининг биринчи союзлараро конференцияси

Кеча Тошкент область касаба союзларининг биринчи союзлараро конференцияси бўлиб ўтди. Конференция Ўзбекистон касаба союзлари советининг Тошкент области бўйича ташкилот бюросининг раиси ўртоқ С. Мусаевнинг «Тошкент область касаба союз ташкилотлари томонидан КПСС Марказий Комитети декабрь Пленуми ва ВЦСПС IX пленуми қарорларининг бажарилишининг бориши ҳақида»ги докладини эшитиб кенг муҳокама қилди.

Касаба союз ташкилотлари партия ташкилотларининг раҳбарлиги остида, — деди докладчи, — меҳнаткашларни давлат планларини ва социалистик мажбуриятларни бажаришга сафарбар этиш соҳасида катта ишлар қилдилар. Тошкент областининг меҳнаткашлари йиллик планни муддатидан илгари бажариб, 1957 йилни меҳнат соҳасида катта ютуқлар билан якунладилар. Пландан ташқари қўшимча равишда 453 миллион сўмлик қўшимча маҳсулот ишлаб чиқарилди. Меҳнаткашларнинг фидокорона меҳнат қилишлари туфайли областимизнинг МТС ва совхоз хўжаликлари анча ривожланди.

Касаба союз ташкилотлари меҳнаткашлар ўртасида социалистик мусобақани тўғри ташкил этиб, унинг ўз вақтида якунланиб турилишига эришмоқдалар. Ўтган йилнинг IV кварталида Узсовпроф ташкилот бюроси Совнархоз билан биргаликда социалистик мусобақани якунлаб, 25 корхона яхши натижаларга эришганлигини қайд этиб ўтди ва 8 та корхонага Кўчма Қизил байроқ топширди. Бу йил барча корхоналар, қурилишлар, МТС ва совхозлар йиллик ишлаб чиқариш планини бажариш учун социалистик мусобақани янада кенг ривожлантириб юбордилар. 1958 йилнинг биринчи икки ойининг якуни шуни кўрсатмоқдаки, кўпгина корхоналарнинг коллективлари меҳнат унумдорлигини ошириш ва олинган социалистик мажбуриятларни бажариш учун зарур шароитлар яратиш тўғрисида катта ғамхўрлик қилмоқдалар. Оғир саноат бошқармасига қарашли корхоналар бўйича икки ойлик план 101 процент қилиб бажарилди, пландан ташқари 1 миллион 280 минг сўмлик маҳсулот ишлаб чиқарилди.

«Малик» пахтачилик совхозининг коллективи КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Советининг қишлоқ хўжалигининг барча меҳнаткашларига Мурожаатини ҳамда пахтакорларнинг Москвада бўлиб ўтган Бутуниттифоқ кенгаши қатнашчилари томонидан қабул қилинган мажбуриятни ишлаб чиқиб, пахта ҳосилини ошириш ва ғўза қатор ораларини ишлашга комплекс механизацияни жорий этиш, шунингдек пахта майдонининг камида 90 процентидаги ҳосилни машина билан йиғиб-териб олиш юзасидан мажбурият олдилар. Областдаги совхоз касаба союз ташкилотлари «Малик» совхози коллективининг олган мажбуриятини ишчиларга кенг тушунтириб беришлари ва бу масала юзасидан мусобақани кенг ташкил этишлари лозим.

Шуни алоҳида уқтириб ўтиш керакки, бир қатор корхоналарда социалистик мусобақани ташкил этиш масаласига юзаки қаралмоқда. Айрим корхоналарда қолоқ цех, бригада ва айрим ишчиларнинг ёмон ишлашлари сабаблари очиб ташланмайди, уларни илғорлар қаторига кўтариш соҳасида етарли иш қилинмайди. Шу йилнинг январида Совнархозга қарашли 13 корхона ва февралда эса 19 та завод томонидан ишлаб чиқариш планининг бажарилмаганлиги, меҳнат унумдорлигини ошириш бўйича белгиланган планнинг бажарилмасдан қолганлигининг сабаби ҳам ана шунда.

Область касаба союз комитетлари мусобақани ташкил этишни яхшилаш бўйича ўз ишларини етарли даражада қайта қурмаганлар, бевосита корхоналарда, қурилишларда камдан-кам бўладилар ва жонли ташкилотчилик ишига етарли эътибор бермайдилар. Тошкент Совнархози эса социалистик мусобақани ташкил этиш ва илғор тажрибаларни оммалаштириш масалаларида сусткашликка йўл қўйиб келмоқда.

Ишлаб чиқариш кенгашлари ишлаб чиқаришни бошқаришда кенг оммани иштирок эттиришнинг асосий формасидир. ВЦСПС IX пленумининг қарорига амал қилиб бир қатор корхоналарда, қурилишларда, МТС ва совхозларда доимий ҳаракатдаги ишлаб чиқариш кенгашлари ташкил этилган. Бундай ишлаб чиқариш кенгашлари «Таштекстильмаш» заводида, 1-пойафзал фабрикасида ва «Оққўрғон» пахтачилик совхозида ташкил этилган. Буларда ишлаб чиқариш кенгашлари пухта тайёрланади ва уюшқоқлик билан ўтказилади. Бу ишлаб чиқариш кенгашларида ишлаб чиқарилаётган маҳсулот сифатини яхшилаш, ишлаб чиқариш маданиятини ошириш ва ёрдамчи материалларни иқтисод қилиш каби муҳим масалалар муҳокама қилинади. Бироқ шуни ҳам айтиш керакки, айрим корхоналарда доимий ишлаб чиқариш кенгашларини ташкил этишга етарли эътибор берилмаётир. Абразив заводида, «Ўртоқ» кондитер фабрикасида, Бўстонлиқдаги консерва заводида ана шундай кенгашлар ҳалигача ташкил этилмаган. Бу ерда шуни қайд этиб ўтиш керакки, профсоюз комитетлари ва Совнархоз бошқармалари корхоналарнинг хўжалик ва касаба союз раҳбарларига нисбатан талабчанлик қилмаётирлар, ишчиларни ишлаб чиқаришни идора қилишга жалб этишда уларга амалий ёрдам бермаётирлар.

Социалистик ишлаб чиқаришни ўстиришда ва унинг техника тараққиётида рационализаторлик ва ихтирочиликни ривожлантириш катта роль ўйнайди. Ўтган йили 8980 минг таклиф ишлаб чиқаришга жорий қилинди. Натижада 63 миллион сўм тежалди. Бироқ, рационализаторлик ва ихтирочилик соҳасидаги ишлар КПСС Марказий Комитети декабрь Пленуми қарорида қўйилган талабларга ҳали тўла жавоб беролмайди.

Кўпгина корхоналарда ишчилардан тушаётган таклифларни кўриб чиқиш ва қабул қилинган рационализаторлик таклифларни ишлаб чиқаришга жорий этишда анча кечикишга йўл қўйилмоқда. Масалан, ўтган йили «Таштекстильмаш» заводида қабул қилинган 350 таклифдан ишлаб чиқаришга фақат 192 таси жорий этилган, холос. Бундай ҳолни 1- ва 5-ғишт заводлари бошқармасида, Оҳангарон цемент заводида, шунингдек областимизнинг совхоз ва МТСларида ҳам учратиш мумкин.

Коммунистик партия ва Совет ҳукумати меҳнаткашларнинг соғлиғи тўғрисида, маданий дам олиши ҳақида, уй-жой шароитини, турмуш даражасини яхшилаш ҳақида доим ғамхўрлик қилиб келмоқдалар. Бу йил меҳнатни муҳофаза қилишни яхшилаш масалаларига ўтган йилдагига нисбатан 15 миллион сўм кўп маблағ ажратилди. Область бўйича социал страхованиега 300 миллион сўм, шу жумладан нафақа ва пенсиялар учун 188 миллион сўм ажратилди. Касаба союз ташкилотларининг путёвкалари билан санаторийлар ва тунги профилакторийларга 12 минг киши, дам олиш уйларига 20 минг ишчи ва хизматчи юборилади.

Докладчи ва сўзга чиққан делегатлар қўлга киритилган ютуқларни қайд этиб ўтиш билан бир қаторда касаба союз ташкилотларининг ишидаги камчиликларни рўй-рост очиб ташладилар, айрим корхона ва ташкилотлар раҳбарларининг касаба союз ташкилотлари талабларига етарли эътибор бермаётганликларини танқид қилдилар.

— Биринчи пойафзал фабрикаси касаба союз ташкилоти, — деди фабрика комитетининг раиси ўртоқ Исломов, — КПСС Марказий Комитети декабрь Пленуми қароридан илҳомланиб, ўз ишини қайта қурди, уни бевосита ишлаб чиқариш масалаларига қаратди. Ташкилотимиз иши ҳам жонланиб кетди, цехком раислари билан семинарлар ўтказилди. Корхонанинг барча цехларида, бригада ва сменаларида социалистик мусобақа ташкил этилиб, унда 2896 ишчи фаол қатнашмоқда.

Ўртоқ Исломов фабриканинг барча цехларида ўз сафида 600 дан ортиқ ишчига эга бўлган доимий ҳаракатдаги ишлаб чиқариш кенгашлари ташкил этилгани, улар ишлаб чиқариш масалалари, ишчиларнинг иш ва турмуш шароитларини яхшилаш, меҳнат интизомини мустаҳкамлаш масалалари билан шуғулланиб, яхши натижаларга эришаётгани ҳақида гапиради. — Ишимизда, деб давом этади у, — камчиликлар йўқ эмас. Ёрдамга муҳтожлигимиз бор. Лекин область комитетидаги, область касаба союзлари советидаги ўртоқлар фабрикада бўлмайдилар, ишимиз билан қизиқмайдилар. Бундай иш услубига чек қўйиб, қуйи ташкилотларнинг ишига амалий ёрдам беришга ўтиш зарур.

Минбарда электростанциялар ва электр саноати ишчилари касаба союзи область комитетининг раиси ўртоқ Хачиев. У, илғорлар тажрибасини оммалаштиришга етарли эътибор берилмаётгани ҳақида гапириб, бу ишда облсовпроф қуйи ташкилотларга ёрдам бериши зарурлигини уқтириб ўтади. Бироқ ўртоқ Хачиев «Ташкабель» заводи касаба союз ташкилоти Николай Мамай методини ишлаб чиқаришга кенг жорий этишдек муҳим ишга эътиборсизлик билан қараётгани ҳақида «Ташкентская правда» газетасида босилган танқидий мақолани асоссиз деб, завод комитети ишидаги камчиликларни хаспўшламоқчи бўлди, қилинган танқиддан хулоса ясаш ўрнига, уни менсимасликка уринди.

Кўмир саноати ишчилари касаба союзи область комитетининг раиси ўртоқ Гринблат ишчиларга маданий ва маиший хизмат кўрсатишда йўл қўйилаётган камчиликлар устида тўхталади. Оҳангаронда савдо ташкилотлари, айниқса ишчи таъминоти бўлими қониқарсиз ишламоқда, ортиқча ҳақ олиш, торозидан уриб қолишдек харидорлар ҳақига хиёнат қилишлик тез-тез учраб турибди. Магазинларда болалар кийими камдан-кам бўлади, пойафзални эса қидириб топиб бўлмайди. Шаҳарда транспорт масаласи энг оғир, ҳал этилмаган масалалардан бўлиб турибти. Шахтерлар пойтахтда ижод қилаётган ажойиб санъат усталари Галия Измайловани, Мукаррама Турғунбоева ва бошқаларни кўришни орзу қиладилар.

Конференция областда уй-жой қурилишининг бориши суст эканлигини, бу соҳада Тошкент Совнархози корхоналари орқада қолаётганини қайд этиб ўтди. Совнархоз корхоналари ўтган йили пландаги 164 минг квадрат метр ўрнига 139 минг квадрат метр уй-жой қуриб фойдаланишга топширган. Олтинтопқан комбинати уй-жой қуриш планини 79,2 процент, Мирзачўл корхоналари эса 66,4 процент бажарган, холос.

— Плавико-шпат комбинати, — дейди делегат Бобин, — якка тартибда уй қуриш учун 29 ишчига участка берган. Бироқ қурилиш материалларини топиш қийин бўлмоқда. Бу ҳақда ёрдам сўраб Совнархоз бошқармасига, республика Қурилиш министрлигига мурожаат қилинди. Аҳвол барибир ўзгармади. Уй-жой етишмаслиги туфайли ҳам ишчилар ўртасида қўнимсизлик кучайиб бормоқда. Область касаба союзлари совети бу соҳада катта ғамхўрлик кўрсатиши, уй-жой қурилиши планининг муттасил бажарилиб турилишига эришиши керак.

1-Боёвут совхози ишчилар комитетининг раиси ўртоқ Актаев ўз нутқини ишчи ва хизматчиларга маданий хизмат кўрсатишни яхшилашга бағишлади.

— Совхозимизда клуб, кутубхоналар бор. Бадиий ҳаваскорлар тўгараклари ишида 150 киши қатнашмоқда. 12 та спорт коллективимиз бор. Бироқ юқори касаба союз ташкилотлари, область маданият бошқармаси жойдаги аҳвол билан танишмай-нетмай штатларни қисқартиб юбормоқдалар. Ҳаваскорлар тўгараги ҳам, спорт коллективи ҳам раҳбарсиз ишламоқда. Шундай бўлгач қандай қилиб ишни яхшилаш мумкин. Маданият бошқармаси, шунингдек область касаба союзи комитети бу масалани қайта кўриб, уни ижобий ҳал этишлари керак.

Конференцияда делегатлардан Ковалева, Арзуманов, Митус, Алимов, Морозов ўртоқлар ва Узсовпроф секретари ўртоқ Парамошкин ҳам сўзладилар.

Область партия комитетининг секретари ўртоқ М. Мусахонов ўз сўзида конференция делегатлари эътиборини КПСС Марказий Комитети декабрь Пленуми қарори асосида барча касаба союз ташкилотларининг фаолиятини яхшилашга қаратди.

Конференция муҳокама қилинган масала юзасидан тегишли қарор қабул қилди ва ташкилий масалаларни кўриб чиқди.

* * *

Область касаба союзлари советининг биринчи пленуми бўлиб ўтди. Пленум облсовпроф президиуми составини 11 кишидан иборат қилиб, ўртоқ С. Мусаевни президиум раиси қилиб, ўртоқ А. И. Бичковани эса президиум секретари қилиб сайлади ва бўлим мудирларини тасдиқлади.

Республика ва область партия журналлари редакторларининг кенгаши

Шу йил 20-22 мартда республика ва область партия журналлари редакторларининг кенгаши бўлиб ўтди.

КПСС Марказий Комитетининг иттифоқчи республикалар бўйича пропаганда ва агитация бўлими томонидан чақирилган бу кенгашда қуйидаги доклалар тингланди ва муҳокама қилинди:

«Украина коммунисти» журнали редактори А. Е. Пашконинг журналда марксизм-ленинизм назарияси масалаларини ёритиш тўғрисидаги доклади;

«Ленин йўлидан» журнали (Арманистон) редактори А. Г. Алоянинг журналда партия маорифи масалаларини ёритиш тўғрисидаги доклади;

«Совет Латвияси коммунисти» журнали редактори К. Г. Толмаджевининг журналда халқаро турмуш масалаларини ёритиш тўғрисидаги доклади.

Кенгаш қатнашчилари учун КПСС Марказий Комитетининг аъзоси Б. Н. Пономарев «Халқаро коммунистик ҳаракат тўғрисида», КПСС Марказий Комитети ҳузуридаги Марксизм-ленинизм институти директори Г. Д. Обичкин «Марксизм-ленинизм институтининг иши тўғрисида», «Коммунист» журнали бош редакторининг ўринбосари А. И. Соболев «Коммунист» журналида марксизм-ленинизм назарияси масалаларини ёритиш тўғрисида доклад қилдилар.

Кенгашда марказий журналлар ва газеталарнинг редакторлари ва бошқа раҳбар ходимлари, марказий нашриётларнинг директорлари ва бош редакторлари қатнашдилар.

Кенгашнинг охирида КПСС Марказий Комитети Президиумининг аъзоси, КПСС Марказий Комитети секретари ўртоқ Е. А. Фурцева республика ва область партия журналлари редакторларини қабул қилди.

Журналларнинг редакторлари «Правда» газетаси ҳамда «Коммунист» ва «Партия турмуши» журналлари редакцияларига бориб, редколлегия аъзолари билан суҳбатлашдилар.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумида

Самарали илмий педагогик ва жамоат фаолияти учун ҳамда туғилган кунига 60 йил тўлганлиги муносабати билан Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фармонига мувофиқ, Н. А. Семашко номидаги Ўзбекистон курортология ва физиотерапия илмий-текшириш институти директорининг ўринбосари Виниамин Михайлович **Файбушевичга** «Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган фан арбоби» деган фахрий унвон берилди.

БОШЛАНҒИЧ ПАРТИЯ ТАШКИЛОТИ СЕКРЕТАРЛАРИНИНГ СЕМИНАРИ

Область партия комитети бошланғич партия ташкилоти секретарларининг семинарини ўтказди. Семинар машғулотларининг биринчи навбати 18-20 март ва иккинчи навбати 22-24 март кунларида ўтказилиб, унда колхоз ҳамда МТС бошланғич партия ташкилоти секретарларидан 300 га яқин киши иштирок этди. Улар учун КПСС Марказий Комитети февраль Пленумининг қарори, пахтакорларнинг Бутуниттифоқ кенгаши томонидан қўйилган вазифаларни амалга ошириш учун кураш ва партия ташкилотларининг вазифалари, ички партия ҳаёти ҳамда меҳнаткашлар ўртасида оммавий-сиёсий ишларни кучайтириш, иқтисодий-хўжалик масалалари юзасидан бир қатор лекциялар ўқилди.

КАТТА АМАЛИЙ АҲАМИЯТГА ЭГА БЎЛГАН ИЛМИЙ ИШ

Ўзбекистон ССР Фанлар академияси зоология ва физиология институтининг илмий ходими Т. И. Безрукова бир неча йиллардан бери Фарғона водисидаги Шоҳимардон ва Шаҳрихон сойларидан оқувчи сув таркибини ўрганиш юзасидан илмий иш олиб борар эди. Узоқ кузатиш ва текширишлар натижасида у ана шу сувларда кўп миқдорда азот ҳамда фосфор моддалари борлигини аниқлади.

Яқинда Безрукова кўп йиллик меҳнатига якун ясаб, Тошкент қишлоқ хўжалик институти олимлар советида «Ўзбекистоннинг Фарғона область далаларидан оқувчи сув таркибидаги тузлар» деган темада диссертация ёқлади. Сўзга чиққан олимлар бу илмий ишнинг айрим камчиликларини кўрсатиш билан бирга, унинг Фарғона ва Андижон областларида пахтачилик ва шоликорликни ривожлантиришда катта амалий аҳамиятга эга эканлигини таъкидладилар ва олимлар совети ўртоқ Безруковага қишлоқ хўжалик фанлари кандидати деган илмий даражани бериш учун якдиллик билан овоз бердилар.

Х. ШАРИПОВ.

Сунъий бахмал тайёрлаш ўзлаштирилди

Тошкентдаги резина маҳсулотлари заводи ҳар йили плашч ва пальтолар учун газлама, техника эҳтиёжларига ишлатиладиган мата ва бошқа маҳсулотларни кўплаб ишлаб чиқармоқда. Бу завод маҳсулотлари истеъмолчиларга жуда манзур бўлмоқда.

Яқинда завод коллективи сунъий бахмал ишлаб чиқаришни ўзлаштирди. 1958 йилда бу янги маҳсулотдан 32 минг квадрат метр тайёрлаш планлаштирилди. Сунъий бахмалдан гиламчалар, панно, абажур, накидка, дастурхон ясашда, диванларни қоплашда фойдаланиш мумкин.

Х. ВЛАДИМИРОВ.

ЎЗБЕК АДАБИЁТИ ВА САНЪАТИ ДЕКАДАСИ ОЛДИДАН

Ўзбекистон рассомлари бу йил Москвада бўладиган ўзбек адабиёти ва санъати декадасига қизғин тайёргарлик кўрмоқдалар. Рассомлар ўз асарларини республика оғир саноати, совет интеллигенцияси, қурилиш темаларига бағишламоқдалар. Рассом Винер декадага бағишлаб яратаётган асарини республика оғир саноатига бағишлаган. У шу кунларда «Ўзбек металлурглари» деган асарини тугаллаш арафасида. **Суратда: А. Винер ўз ишхонасида.**

Т. Одилбеков фотоси.

Пухта тайёргарлик кўрмоқдалар

Шу кунларда Сирдарё районининг маданият уйида ва кўпгина колхозларида апрель ойида районда ва областда бўладиган бадиий ҳаваскорлик тўгаракларининг кўригига қизғин тайёргарлик бораётир.

Район маданият уйида (директори ўртоқ Ю. Куртаметов) ташкил этилган хор, драматик ва ўйин тўгаракларида 33 киши иштирок этмоқда. Улардан 18 таси хотин-қизлардир. Ҳаваскорлар СССР халқларининг ашула ва рақсларини ўрганмоқдалар.

Бу коллектив ўзаро тажриба алмашиш учун қўшни Верхне-волинск ва Чиноз районларида бўлиб, ўз маҳоратларини намойиш қилдилар. Ҳаваскорлардан Х. Куртаметова, Ж. Ажиманбетовалар «Тановар», «Андижон полькаси» ва бошқа рақсларни маҳорат билан ижро этмоқдалар. Коллектив янги ерларни ўзлаштирувчилар ҳақида монтаж ҳам тайёрламоқда.

Ленин номли колхознинг бадиий ҳаваскорлик тўгарагида 21 киши, «Малик» совхози бадиий ҳаваскорлик тўгарагида 26 киши қатнашмоқда. Ильич номли, «Ҳақиқат», Тарас Шевченко номли колхозларда бадиий ҳаваскорлик тўгаракларининг иши жонланиб кетди. Шунингдек кўпгина ўрта мактабларда ҳам кўрикка қизғин тайёргарлик бораётир.

Яқинда район маданият бўлими корейс миллий бадиий ҳаваскорлик тўгарагини ташкил этди. Ҳозир тўгаракка 20 га яқин ҳаваскор қатнашмоқда. Бу коллектив қисқа вақт ичида яхши номерлар тайёрлаб, район аҳолисига концерт берди. Концерт қизиқарли ўтди.

Ҳозир маданият уйида кўрикка тайёргарлик ишлари қизғин давом этаётир.

С. ХУДОЙБЕРГАНОВ.

Шекспирнинг тўртинчи пьесаси Ҳамза номли театр саҳнасида

Ҳамза номидаги Ленин орденли академик драма театрининг репертуари ҳар мавсумда янги спектакллар билан бойийди. Театрнинг ижодий коллективи ўзбек тамошабинларини чет элли прогрессив ёзувчиларнинг энг яхши асарлари билан таништиришга ҳам алоҳида аҳамият бериб келмоқда. Вильям Шекспирнинг саҳна асарлари бу театр репертуаридан мустаҳкам ўрин олган. «Отелло», «Гамлет», «Ромео ва Жульетта» каби машҳур асарлари театр саҳнасида бир неча йиллардан бери муваффақиятли равишда намойиш қилиб келинмоқда.

Театрнинг ижодий коллективи Шекспирнинг яна бир асари — «Юлий Цезарь»ни саҳналаштирмоқда. Ҳозир театрнинг барча ижодий коллективи ана шу асар устида қизғин иш олиб бормоқда. Асарни республикада хизмат кўрсатган санъат арбоби, режиссёр А. Гинзбург саҳнага қўяётир. Бош ролларни театрнинг етакчи артистлари тайёрламоқдалар. К. Хўжаев (Ю. Цезарь ролида), Ш. Бурхонов (Марк Брут) ва О. Хўжаев, Н. Раҳимов, А. Турдиев, О. Жалилов, Ҳ. Латипов, Н. Қосимов, С. Эшонтўраева, З. Садриева, Ш. Маъзумова, И. Болтаева, Х. Хўжаева каби талантли артистлар ўзларига топширилган роль устида жиддий ижодий иш олиб бормоқдалар. «Юлий Цезарь» апрель ойининг ўрталарида тамошабинларга тақдим этилади.

Шекспирнинг бу асари Москвада бўладиган ўзбек адабиёти ва санъати декадасида намойиш қилинади.

Н. НАСИМОВ.

„Ҳамза“ пьесаси ўқувчилар ижросида

Чиноз районидаги Жданов номли ўрта мактабда бадиий ҳаваскорлар тўгараги иши намунали ташкил қилинган. Ҳаваскорлар адабиёт ўқитувчиси Мираҳмад Умаров раҳбарлигида Комил Яшин ва Амин Умарийнинг «Ҳамза» номли пьесасини тайёрлаб, яқинда саҳнага қўйдилар. Бу пьеса биринчи марта мактаб саҳнасида ва иккинчи марта колхоз клубида қишлоқ меҳнаткашларига кўрсатилди.

Пьесадаги бош ролларни ижро этган юқори синф ўқувчиларидан Р. Қодирқулов (Ҳамза ролида), Т. Каримов ва М. Мавлюдовлар образларнинг жонли ва таъсирли чиқишига эришганлар.

А. ТОҒАЕВ.

Маданият хроникаси

Паркент. «Паркент» совхози клуби меҳнаткашларнинг маданий дам оладиган севимли жойига айланган. Бу ерда шахмат-шашка ўйналади, турли темаларда лекция ва суҳбатлар ўтказилади. Айниқса совхоз ёшларидан иборат бадиий ҳаваскорларнинг концерти ҳаммани хурсанд қилмоқда. Ёш ҳаваскорлардан Н. Муждабоева, М. Маликовлар ижросидаги «Тракторчи Сережа», «Баҳор келса», «Бир қизни учратдим» сингари қўшиқлар, Зуҳуров ва Саидазимовлар ижросидаги ўзбек халқ ашулалари тингловчиларни мамнун қилмоқда.

Т. Маматқулов.

Тошкентдаги марказий лекторийда «Игна санчиш» хитой халқ медицинасининг қадимги методидир» деган темада лекция бўлиб ўтди. Лекцияни Хитойга бориб, икки йил турган ва шу методни ўрганиб келган профессор Лидия Сергеевна Александрова ўқиди. Лектор хитой халқи томонидан кўп асрлардан бери муваффақиятли равишда қўлланиб келинаётган суяк, бамбук, металл игналари орқали даволаш усулининг фойдали томонларини батафсил гапириб берди. Лектор хитой врачлари томонидан игна санчиш орқали даволаш пайтида олинган суратларни ҳам кўрсатди. 250 дан ортиқ киши лекцияни зўр қизиқиш билан тинглади.

А. Ким.

Бўстонлиқ район соғлиқни сақлаш бўлими Сойлиқ кишлоғида янги касалхона очди. Касалхона зарур асбоб-ускуналар билан таъминланган. Касалхонада туғруқхона ҳам бор.

Р. Раҳимбердиев.

Янгийўл. Фрунзе номли колхоз территориясидаги 4-тўлиқсиз ўрта мактаб ҳузурида колхозчилар ёрдами билан катта теплица қурилди. Ўқитувчи А. Нуршаев раҳбарлигида теплицага турли ўсимликлар экилди. 12 квдрат-метр жойга тезпишар помидор уруғлари сепилган эди. Ҳозир улар бир текис кўкариб турибди. Кўчатлар колхоз сабзавотчилик бригадаларига тарқатилади.

В. Бобохонов.

Юқори Чирчиқ. Янгибозор қишлоқ советига қарашли ерга лўлилардан 100 га яқин киши ўтган йили келиб жойлашган эди. Улар уй-жой қилиб, фойдали ишларда қатнаша бошладилар. Уларнинг болалари учун мактабда алоҳида синфлар очиб берилди. Ҳозир бу мактабда лўлиларнинг 30 дан ортиқ боласи таълим олмоқда.

Б. Турлибеков.

Орджоникидзе. Қибрай қишлоқ совети қишлоқ меҳнаткашлари орасида саводсизликни тугатиш курслари очиб, ўқишларни бошлаб юборди. Бу ишга райондаги 13-, 14-мактабларнинг маъмуриятлари яқиндан ёрдам бермоқдалар.

Т. Бўронбой.

ЎҚУВЧИЛАР АҲДИ

Бўка районидаги Энгельс номли ўрта мактаб ўқувчилари ўтган йили Вильямс номли колхоз правлениесидан пахта экиш учун ер ажратиб беришни илтимос қилган эдилар. Уларнинг илтимоси қондирилиб, 20 гектар ер ажратиб берилди. Ўқувчилар 20 гектар ерга чигит экиб ёз бўйи яхши парвариш қилдилар. Натижада ҳар гектаридан 40 центнердан ҳосил етиштириб катта муваффақият қозондилар. Бу йил мактаб ўқувчилари яна 30 гектар майдонга пахта экмоқчилар. Мактаб маъмурияти ва комсомол ташкилоти ўқувчилар билан маслаҳат қилиб, ҳар бир гектар ердан 50 центнердан «оқ олтин» етиштиришга аҳд қилдилар.

А. ҲАКИМОВ.

Ўқув-тарбия ишлари яхшилансин

Калинин номли 1-тўлиқсиз ўрта мактаб илгари Тошкент районидаги энг илғор мактаблардан ҳисобланар эди. Мактаб коллективи коллегиал равишда иш олиб бориб, ўқувчилар ўртасида таълим-тарбия ишларини яхшилашга қаратилган бирмунча ибратли тадбирларни амалга оширганликлари маълум. Лекин текшириш натижасида кейинги вақтларда бу ерда таълим-тарбия ишлари бирмунча бўшаштириб юборилганлиги аниқланди.

Дастлаб кўзга ташланган нарса шу бўлдики, мактабда умумий мажбурий таълимни амалга оширишга эътиборсизлик билан қараб келинаяпти. Маориф министрлигининг мактабларда умумий 7 йиллик мажбурий таълимни амалга ошириш тўғрисидаги қарори педсоветда ўз вақтида муҳокама қилиниб, ишланиб чиқилмаган. Шунинг учун ҳам бу соҳада қатор камчиликларга йўл қўйилмоқда. 1957-1958 ўқув йилида мактаб микроучасткасида ўқишга тортилиши керак бўлган ўнлаб ўқувчи ўқишга тортилмай қолган. Шуниси ачинарликки, буларнинг кўпчилигини қизлар ташкил этади. Юқори синф ўқувчиларидан Х. Содиқова, Н. Содиқова, Н. Тошмуҳамедова, Тўхтамутова ва бошланғич синф ўқувчиларидан Каримова, Абдураҳмоновлар бунга мисол бўла олади.

Мактабда давомат паст, кечикиб дарсга келувчилар кўп. Мактаб бўйича ҳар куни бир неча ўнлаб ўқувчи ҳеч қандай сабабсиз ўқишга келмай қолади, кечикиб келади.

Давоматнинг пастлиги, ўқувчилар ўртасида оммавий-тарбиявий ишларнинг яхши йўлга қўйилмаганлиги ўтилаётган дарсларнинг сифатсиз ўзлаштирилишига сабабчи бўлаётир. Шунинг учун ҳам ўқув йилининг биринчи ярим йиллигида 40 га яқин ўқувчи бир неча фанлардан ёмон баҳо олган.

Қўл меҳнати, ашула, жисмоний тарбия, расм дарслари ўқувчиларнинг онгини ошириш, меҳнатга бўлган муҳаббатини орттириш ҳамда соғлом бўлиб ўсишларида катта роль ўйнайди. Бироқ, мактабда бу дарслар «асосий» предмет ҳисобланмай пала-партиш, сифатсиз ўтилади. Директор ўртоқ Солиева бу дарсни ўтаётган ўқитувчиларнинг ишини анализ қилиб, камчиликларни тузатиш тўғрисида ўйламайди. Директорнинг бепарволигидан фойдаланган айрим ўқитувчилар кўзбўямачилик йўлига ўтиб олганлар. Жисмоний тарбия ўқитувчиси С. Шокиров ҳафтада болалар билан хўжакўрсинга бир-икки марта гимнастика машғулотлари ўтказишдан нарига ўтмаётир. Мактабда спорт ишларининг мутлақо эсдан чиқарилиб юборилганлигининг сабаби ҳам шунда. Музика ўқитувчиси Шарифхўжаев эса фақат маош тарқатиладиган куни келиб, болалар билан бир-икки соат машғулот ўтказади-да, сўнг ғойиб бўлади.

Мактаб директори бу ҳар иккала ўқитувчининг коллектив ишига сариқ чақалик ҳам фойда келтирмаётганлигини билатуриб, нима учундир уларга лом-мим демайди. Ёки тил қисиқлиқ жойи борми? Шундай деб баҳолашимиз ҳам мумкин. Нега деганингизда, директор Солиеванинг ўзи ҳам 7 «а» ва 7 «б» синфларида она тилидан мунтазам равишда машғулотлар ўтказмайди. Ўқув йили бошлангандан то шу кунга қадар ўқувчилар ўртасида атиги уч марта ёзма иш ўтказди. Лекин бу ёзма ишларнинг сифати ҳам талабга жавоб бермайди.

Бу ҳам майли. Директор отпускага чиқиб кетаётиб, она тили дарси ўқитишни бошқа тажрибали ўқитувчиларга топшириб кетмади, бунга нима дейсиз? Натижада болаларга 2 ой давомида она тили ва адабиёт дарси ўқитилмаган. Шунинг учун ҳам 7-синфларда иккинчи чоракда ўқувчиларга она тили ва адабиётдан ҳеч қандай якун баҳоси қўйилмаган. Бироқ, синф раҳбарлари, ўқитувчилар район халқ маорифи бўлимига маълумот берганларида бу синфларда ҳамма фанлар бўйича ҳам якун чиқарилган, деб кўзбўямачилик қилганлар. Директор Солиева билан бу ҳақда суҳбатлашсангиз «ўзим бошлаган ишни ўзим охирига етказай» деб атайлаб шундай қилдим, она тили ва адабиёт дарслари ҳисобига рус тилидан дарс ўтиб туриш тўғрисида топшириқ бердим. Шундай қилинибди. Мана энди мен, рус тили дарсининг соатлари ҳисобига ўтилмай қолган темаларимни ҳам ўтиб олаётирман»,—дейди. Лекин ўртоқ Солиева эндиликда устма-уст ўтиладиган дарслар ўқувчиларни чарчатиб қўйишлиги, натижада ўзлаштириш қийин бўлишлигини ҳисобга олмаётир.

Маълумки, ўқувчиларнинг дарсда олган билимларини амалий машғулотлар билан мустаҳкамлашда мактаб тажриба участкаси ва лабораторияларда олиб бориладиган ишлар катта аҳамиятга эга. Лекин лаборатория ва мактаб тажриба участкаси ўз ҳолига ташлаб қўйилган. Дирекция баҳор кириб келганига қарамай, мактаб тажриба участкасида ишни яхши йўлга қўйиб юбориш тўғрисида ўйлаётгани ҳам йўқ.

Мактабда интизомнинг пастлиги, таълим тарбия ишларининг қониқарсиз эканлигига яна муҳим сабаблардан бири ота-оналар билан, колхоз билан алоқа қилиб турилмаслигидир. Йил давомида, бу ерда ота-оналар билан атиги икки мартагина йиғилиш ўтказилди, лекин бу йиғилишларда ҳам мактабда таълим-тарбия ишларини яхшилашга қаратилган биронта конкрет масала кўрилмаган.

Биз дарсга звонок чалинганига 5-6 минут бўлганида, кўча эшик томондан ҳаллослаб чопиб келиб, синфга кириб кетаётган ўқувчиларни учратдик. Биз улардан, нима учун кечикиб келаётганликларининг сабабини сўраганимизда, бир-бир ярим километр узоқликдаги ариқдан сув ичиб келаётганликларини айтишди. Маълум бўлишича, бу ерда болаларга бакда иссиқ сув қайнатиб берилмас экан. Шунинг учун ҳам кўпгина ўқувчилар чанқаб қолганларида сув ичгани ариққа бориб келишга, натижада дарсга кечикиб қолишга мажбур бўладилар. Бу биринчидан болаларнинг соғлигига, иккинчидан эса, давоматнинг пасайиб кетишига олиб келаётир.

Пионер ташкилоти ўқувчиларнинг билимга ҳавасини орттиришда, улар ўртасида таълим-тарбия ишларини яхшилашда ташкилотчилик ролини ўйнаши керак. Мактаб пионер ташкилотининг фаолиятида эса ана шундай ташкилотчилик роли сезилмайди.

Мактаб дирекцияси ва коллективи юқорида кўрсатиб ўтилган камчиликларни тез кун ичида тугатиши, бунинг учун эса ўқитувчилар коллективи, ота-оналар билан ҳамкорликда иш олиб бориши, ўқувчилар ўртасида интизомни мустаҳкамлашга эришиши, ўтилаётган дарсларнинг сифатли бўлиши, педсоветда кўрилган масалалар, пландаги тадбирларнинг қоғозда қолиб кетмаслиги учун курашиши керак. Шундагина мактабда таълим-тарбия ишларини ҳар тарафлама яхшилаш, ёш авлодни она-Ватанга, Коммунистик партия ишига содиқ кишилар бўлиб етишишларига эришиш мумкин.

Э. УСМОНОВ,
Ўзбекистон ССР Маориф министрлиги мактаблар бошқармасининг инспектори.

СССР Олий Совети сессияси олдидан

Колхоз тузумини янада ривожлантириш ва МТСларни қайта ташкил қилиш масаласи умумхалқ муҳокамасида

☆

Оталик ёрдамини янада кучайтирамиз

Корхонамиз ишчилари, инженер-техник ходимлари ва хизматчилари КПСС Марказий Комитети февраль Пленумининг колхоз тузумини янада ривожлантириш ва машина-трактор станцияларини қайта ташкил этиш тўғрисидаги қарорини зўр қизиқиш билан ўрганмоқдалар ва муҳокама қилмоқдалар. Амалга оширилмоқчи бўлган ва ҳозирги кунда умумхалқ муҳокамасига қўйилган бу тадбир хеч сўзсиз социалистик қишлоқ хўжалигини тағин ҳам тез суръат билан юксалтириш, саноатни хомашё билан мўл-кўл таъминлаш соҳасида жуда катта роль ўйнайди.

Партия Марказий Комитети қарорининг амалга оширилиши ҳар бир саноат корхонаси коллективи зиммасига ҳам янги масъулиятли вазифалар юклайди. Эндиликда, МТСлардаги техникани колхозлар сотиб олаётган бир пайтда, қишлоқ хўжалик артеллари ўзларининг ремонт базаларини вужудга келтира бошлаган бир пайтда қишлоқ меҳнаткашлари шаҳар меҳнаткашларининг ёрдамига айниқса муҳтождир. Ана шундай пайтда саноат корхоналари ўз оталикларидаги колхозларга кўрсатаётган ёрдамларини ҳар қачонгидан ҳам кучайтиришлари зарур. Бу соҳада Сталинград бинокорлари қимматли ташаббус бошладилар. Улар бу йил ўз оталикларидаги колхозларда камида 100 та қишлоқ хўжалик машиналари сақланадиган бостирмалар қуриб бериш мажбуриятини олдилар. Фикримизча, пойтахт бинокорлари ҳам сталинградликлар ташаббусини қўллаб-қувватлашлари ва ишлаб чиқариш бинолари қуришда колхозларга ҳар тарафлама ёрдам беришлари зарур.

Қолоқ колхозларни илғорлар даражасига етказишда оталик ёрдами ҳам муҳим роль ўйнайди. Биз бир неча йилдан буён Сирдарё районидаги Тарас Шевченко номли колхозга оталик ёрдамини бериб келмоқдамиз. Бу колхоз бундан 3-4 йил муқаддам қолоқ хўжалик эди. Унинг хўжалиги кенг тармоқли бўлмай, фақат оз миқдорда пахта экиш билангина чекланиб қолганди. Эндиликда Тарас Шевченко колхози пахтачиликда ҳам, пилла ва чорвачиликда ҳам, сабзавот экинлари етиштиришда ҳам қўшни илғор колхозлардан қолишмайди. Бунда бизнинг ҳам оз бўлсада ҳиссамиз бор.

1956-1957 йиллар оталигимиздаги колхоз ишлаб чиқариши ғоят ўсган йиллар бўлди. Биз чигит экиш кампанияси бошлангандан то кеч кузга қадар, пахта йиғим-териминнинг сўнгги дамларигача колхозчи дўстларимиз билан ҳамкорлик қилдик, уларга ёрдам бердик. Сув танқислиги вақтида корхонамиз ишчи ва инженер-техник ходимларидан 10 киши колхозга борди. Улар ўзлари билан корхонада тайёрланган бешта қудратли сув насосларини ҳам олиб кетдилар. Улар 20 кун давомида колхозчилар билан ёнма-ён туриб, сув танқислигига барҳам бердилар. Натижада колхознинг пахта майдонларида мўл ҳосил етиштирилди.

Эндиликда колхозлар техникани ўз қўлларига оладилар. Тарас Шевченко колхози ҳам МТСдан қишлоқ хўжалиги агрегатларини сотиб олишга ҳозирлик кўрмоқда. Бу бизни янада самаралироқ ёрдам беришга даъват этади. Тарас Шевченко колхози ўзининг малакали механизаторларига эга эмас. Биз уларга ҳам механизм билан, ҳам кадрлар билан ёрдам беришимиз керак бўлади. Биз бундан кейин системали равишда инженер-техник ходимларимизни колхозга галма-гал юбориб турамиз.

Шу муносабат билан баъзи мулоҳазаларни ҳам айтиб ўтмоқчимиз. Колхозлар МТСлардан кўп миқдорда қишлоқ хўжалик машиналарини сотиб олаётирлар. Ана шу **механизмлардан тўғри ва унумли фойдаланиш учун колхозлар ўзларининг ремонт базаларига эга бўлишлари керак.** Бунинг учун эса саноат корхоналари колхозларни токарлик ва слесарлик станоклари ҳамда зарур асбоб-ускуналар билан таъминлашга эътибор беришлари лозим. Ҳозир деярли ҳамма саноат корхоналари у ёки бу колхозни оталикка олган. Демак, улар колхозларнинг механизмлардан унумли фойдаланишига амалий ёрдам бера оладилар.

Колхозлар сотиб олган машина-механизмлардан максимал даражада фойдаланишга эришиш мақсадида ҳар бир колхозни малакали инженер билан таъминлаш лозим. Механизация бўйича колхоз раисининг ўринбосари вазифасида албатта инженер ишлаши лозим. Шундай қилинса, колхозлар мавжуд техникадан янада тўлароқ фойдалана оладилар.

Коллективимиз оталигидаги колхознинг бундан кейин ҳам тўхтовсиз ривожланиши учун қўлидан келган ёрдамини аямайди.

Т. МИРХАИТОВ,

Октябрь революцияси номли завод тендер цехи бошлиғининг ўринбосари.

Л. ТОЖИЕВ.

ремонт-механика цехининг мастери.

Тошкентдаги «Узбексельмаш» заводининг коллективи Оржоникидзе районидаги Сталин номли колхоз трактор-ремонт устахонасини ускуналаш учун иккита токарлик, иккита пармалаш, битта строгальный станоги, шунингдек кучли пневматик болға, чархлаш станоклари ҳамда электр пайвандлаш асбобларини юборишга қарор қилди. Завод ишчилари бу ускуналарни колхоз устахонасига ўрнатиб берадилар. **Суратда:** (чапдан) завод механика-ремонт цехининг слесари **К. Гайсин, В. Н. Бондарчук** ҳамда цех мастери **А. К. Рябов** ўртоқлар колхозга юбориладиган токарлик станоги ёнида.

М. Комлев фотоси.

Сотиб олинган техникадан тўла ва унумли фойдаланайлик

КПСС Марказий Комитетининг февраль Пленуми қарори ва ўртоқ Н. С. Хрушчевнинг СССР Олий Совети сессиясида қиладиган доклади тезисларини областимиз меҳнаткашлари қизғин муҳокама қилмоқдалар ва партиямиз кўраётган бу тадбир коллектив хўжаликларни янада ривожлантиришда тарихий ҳужжат деб айтмоқдалар.

Областимизнинг жуда кўп колхозлари МТСлардан ўзлари учун зарур бўлган техникани сотиб олдилар, бир қанча колхозлар трактор ҳамда қишлоқ хўжалик машиналари сотиб олишга қодир эканликларини билдирмоқдалар.

Колхозчилар ва механизаторлар КПСС Марказий Комитети февраль Пленуми қарорини колхозчи деҳқонлар тўғрисида қилинаётган катта ғамхўрликларининг ифодаси деб билмоқдалар.

Ҳозиргача областимиздаги 60 колхоз МТСдан трактор ва бошқа керакли техникани сотиб олди. Бу колхозлар энди барча ишларни тўла механизациялаштириш, ҳосилни ошириш учун курашмоқдалар. Энди колхозларда ҳар қандай техникани бошқара оладиган малакали механизатор кадрлар бор. Колхозлар экономикасини мустаҳкамлашда, хўжаликни комплекс ривожлантиришда техниканинг колхозлар ихтиёрига ўтганлиги ҳал қилувчи роль ўйнайди.

Колхозлар ўз техникасига эга бўлган ҳозирги пайтда уларга ёрдам бермаслик, энди иш битди, колхозлар техникадан ўз билганларича фойдалана берсинлар дейиш нотўғри бўлур эди. Колхозлар ҳаётида содир бўлаётган бу ғоят катта янгилик биринчи вақтларда кўпгина қийинчиликларга, англашилмовчиликларга дуч келиши мумкин. Шунинг учун техника сотиб олган колхозларга ундан қандай қилиб фойдаланиш, трактор ишларини планлаштириш, ремонтни ташкил этиш ва уни ўтказиш йўлларини уларга ўргатиш ва бу соҳада яқиндан ёрдам бериш лозим. Область қишлоқ хўжалик бошқармаси колхозларга амалий ёрдам беришни мўлжаллаб шу вақтгача МТСларда ишлаб келган 2 минг тракторчини, бригада механикларидан 100 кишини, 140 ёрдамчи бригада механигини колхозлар ихтиёрига юборди. Улар экишни ўтказишда ва ғўза қатор ораларини янги прогрессив усулда ишлашда колхозларга бевосита ёрдам берадилар.

МТСларнинг техникаси колхозларга ўтаётганлиги муносабати билан кўпгина инженерлар, механиклар колхозларга аъзо бўлиб ишлаш истагини билдирмоқдалар. Улар партия ва ҳукуматимизнинг қишлоқ хўжалигини комплекс механизациялаштириш соҳасидаги кўрсатмаларини шараф билан бажаришга муносиб ҳисса қўшиш иштиёқидалар. Ҳозиргача МТСларнинг собиқ инженер-техникларидан 30 киши колхозларга юборилди. Улар колхоз раисларининг механизация ишлари бўйича ўринбосарлари бўлиб ишлайдилар.

Шу нарса қувонарлики, колхозлар трактор сотиб олгач, техникани сақлайдиган бостирмалар, айвонлар қуришга киришдилар. Ваҳоланки, илгарилари трактор МТСники деб уни авайлаб сақлашга эътибор берилмас, қиш кунлари очиқ ҳавода қолиб тракторлар ва бошқа қишлоқ хўжалик машиналари қисман ишга яроқсиз бўлиб қоларди. Эндиликда бу камчиликлар сўзсиз тугатилади.

Бўка районидаги Вильямс номли, Янгийўл районидаги Сталин номли, Боёвут районидаги «Коммунизм», Ўрта Чирчиқ районидаги «Ленин йўли» ва бошқа кўпгина колхозлар трактор сақлайдиган, ремонт қиладиган бинолар қуришни ҳар тарафлама кучайтириб юбордилар.

Оржоникидзе районидаги Социалистик Меҳнат Қаҳрамони ўртоқ А. Матқобулов раислик қилаётган «Қизил Ўзбекистон» колхозида ҳали тракторлар сотиб олинмасданоқ токарлик ва пармалаш станоклари ўрнатилган эди. Ҳозир бу колхозда ремонт устахонаси ишлаб турибди. Колхоз механизаторлари зарур ишларини илгаригидек МТСга бориб эмас, колхознинг ўзида бажариш имкониятига эга бўлмоқдалар. Шунинг учун ҳам кўклам дала ишлари ўз вақтида ва сифатли ўтказилмоқда.

Трактор сотиб олган колхозларнинг правлениелари йўл ва кўприкларни тузатишга катта эътибор бермоқдалар. Чунки, кўприклар бузилганлиги туфайли кўпинча трактор ортиқча йўл босиб, биринчидан вақт бекорга ўтарди, иккинчидан, ёқилғи ўринсиз сарф бўларди. Оққўрғон районидаги «Ленинобод» колхози (раиси Социалистик Меҳнат Қаҳрамони М. Юнусов) ҳозиргача ҳамма дала йўлларини ва катта-кичик кўприкларни тузатиб қўйди, тракторлар сақланадиган айвонлар қуриш кучайтирилди. Колхозчилар ўз техникасини кўз қорачиғидай сақлаш учун курашмоқдалар.

Пахтачиликни ривожлантиришда механизациядан кенг фойдаланиш ҳосилни оширади ва пахтанинг таннархини камайтиради. Областимиздаги кўпгина колхозларда бу йил механизациядан кенг фойдаланиш йўли билан кетмон ишлатмаслик тадбирлари кўрилаётир. Шу мақсадда область колхозларида 153, совхозларда 111 трактор-далачилик бригадалари ташкил қилинди. Бу бригадаларга асосан механизаторлар бошчилик қилади ва ғўзалар икки томонлама культивация қилинади. Колхозчилар, механизаторлар ҳамкорликда ишлаб прогрессив методлардан кенг фойдаланиш, шу йўл билан ҳосилни кескин ошириш учун курашмоқдалар.

Бу йил областимиз пахтакорлари олдида жуда катта вазифа турибди. 100 минг гектарга яқин ерга чигит квадрат-уялаб экилади, 166 минг гектар ердаги ғўза икки томонлама культивация қилинади. Бу вазифани шараф билан бажариш учун барча техника ва кадрлар пухта тайёрланиши зарур. Шунда областимиз бўйича она-Ватанга 475 минг тонна пахта етказиб бериш юзасидан олинган социалистик мажбуриятни шараф билан бажаришга замин ҳозирлаган бўламиз.

М. ТОЖИЕВ,

область қишлоқ хўжалик бошқармасининг бошлиғи.

Колхозларга сифатли машиналар берайлик

Ўртоқ Н. С. Хрушчев доклади тезисларида кўпгина заводларнинг сифатсиз машиналар ишлаб чиқараётганлиги, улардан қишлоқ хўжалигида ёмон фойдаланаётганлиги, баъзан йиллаб фойдаланмаслиги, кейин эса темир-терсак ўрнида утилга топширилаётганлиги кўрсатиб ўтилган эди. Ўртоқ Хрушчевнинг бу кўрсатмаси пахтачилик машиналарига ҳам тамомила мос келади. Ҳақиқатан ҳам пахта экувчи республикаларнинг колхоз ва совхозларида ишлаётган ДТ-24-3 ҳайдов трактори, СКП-4-6 кўрак йиғиш машинаси, НК-3,0 ва НКУ-4-6 культиваторлари сингари қишлоқ хўжалиги машиналари кўпгина конструктив, ишлаб чиқариш камчиликларига эга бўлиб, бу нуқсонлар улардан дала ишларида тўла фойдаланишга тўсқинлик қилмоқда. Бунга сабаб шуки, мазкур машиналарда механизациялаштириладиган иш процессларининг ва бошқа турли тупроқ иқлим шароитларининг агротехника талаблари тўла ҳисобга олинмайди. Иккинчи томондан, ғўзани парвариш қилиш даврида олиб бориладиган дала ишларида машиналар қўллашда талаб этиладиган тартиблар кўпинча бузилади. Бундан ташқари заводлар кўпинча айрим деталь ва қисмларни сифатсиз тайёрлайдилар. Бу эса машиналарнинг сифатини туширади.

Шу билан бирга колхозларни юқори сифатли машиналар билан таъминлаш, янги машиналарни конструкция қилиш ва тайёрлаш ҳамда уларни қишлоқ хўжалигига жорий қилиш юзасидан бир қатор ташкилий ишлар олиб боришни ҳам унутмаслик керак. Янги қишлоқ хўжалик машиналари яратиш ва колхозларни техника билан қуроллантиришнинг мавжуд тартибини ҳам ўзгартириш лозим.

Автоматизация, вибрация, ультратовуш, радиоактив нурланиш каби прогрессив принциплар асосида ишлайдиган янги қишлоқ хўжалиги машиналари жуда кам яратилаётир. Бу ҳол республика илмий муассасаларининг базаларини янада мустаҳкамлашни, олим ва конструкторларимизнинг зўр бериб ишлашларини талаб қилади. Айниқса суғориладиган ерлардаги ғўзани ишлаш учун махсус тракторлар, квадрат-уялаб экишда қўлланиладиган сеялкалар, ғўзани кетмонсиз парвариш қилишга ёрдам берадиган мукаммал машиналар, чеканка қиладиган, дефолиация ва десикация қиладиган, далани бегона ўтлардан тозалайдиган ва пахта терадиган янги машиналар яратиш керак.

Қишлоқ хўжалигига ёмон машиналар юборилаётганлигининг сабабларидан бири янги машиналарнинг фақат машина синаш станциясидагина бир-икки нусхасини текшириб кўриш билан кифояланиб, кўп миқдорда ишлаб чиқаришдир. Бунда пахта экиладиган турли районларнинг тупроқ ва иқлимий шароитлари ҳисобга олинмаётир.

Шунинг учун ҳам янги машиналарни оммавий тарзда ишлаб чиқаришдан олдин тажриба учун ажратилган машиналар партиясини турли районларда кенг синаб кўриш лозим. Бу машиналар барча районларнинг РТСларига, машина синаш станциясига ва Ўрта Осиё механизация ва электрификация илмий-текшириш институтига юборилиши лозим. Ана шу шароитларда жиддий текширув ўтказилиб, тажриба асосида аниқланган камчиликлар бартараф этилгандан кейингина уларни оммавий тарзда ишлаб чиқаришга киришиш лозим.

Бунда РТСлар зиммасига катта масъулият юкланади. Улар ўзларининг тажриба синаш далаларида янги машиналарнинг сифатини, механизмларнинг ҳаракатини, уларнинг нуқсонларини аниқлайдилар, колхозчиларни янги техника билан таништирадилар ва бу машиналарнинг сифатли бўлиб чиқишига катта ёрдам берадилар.

Ана шу талаблар бажарилган тақдирда колхозларимиз юқори сифатли машиналар олишга муваффақ бўладилар.

Г. ГАК,

Ўзбекистон ССР Қишлоқ хўжалик фанлари академияси механизация ва электрофикация бўлими кенгашининг аъзоси.

☆

Бизнинг мулоҳазаларимиз

КПСС Марказий Комитетининг МТСларни қайта ташкил қилиш ва колхоз тузумини янада ривожлантириш ҳақида февраль Пленумида қабул қилинган қарорлар ҳаётий заруриятда туфайли ўртага ташланган, ғоят муҳим тадбирлардир. Ҳозирги колхозлар илгариги колхозлар эмас. Улар тамоман ўзгарган, ташкилий ва иқтисодий жиҳатдан мустаҳкамланган йирик хўжаликлар бўлиб қолдилар.

МТСлар қайта ташкил этилгач, колхозлар жуда кўп техника оладилар, уларнинг тракторлари, автомобиллари ва бошқа қишлоқ хўжалиги машиналари ниҳоятда кўпаяди. Шунинг учун ҳам колхозларни янги техникани эгаллаган мутахассис кадрлар билан таъминлаш масаласи ғоят муҳим масалалардандир. Ҳар бир колхоз ўзига керакли техника воситаларини сотиб олар экан, уларни бошқаришни яхшироқ уюштириш учун колхоз правлениесининг муовини даражасидаги инженер-механик штатига эга бўлмоғи зарур. Инженер-механик трактор, автомобиль ва бошқа машиналардан тўғри ва унумли фойдаланишни ҳамда уларни яхши сақлашни ташкил этиши керак.

Тошкентдаги Ирригация ва қишлоқ хўжалигини механизациялаш инженерлари институтининг қишлоқ хўжалигини механизациялаш факультети Ўрта Осиёда инженер-механик кадрлар тайёрловчи ягона илмий база ҳисобланади. Факультет ташкил этилганидан буён 2 мингдан ортиқ инженер-механик тайёрлаб чиқарди. Ҳозир бу кадрларнинг кўпи МТС ва совхозларда бош инженер, МТС директори бўлиб ишламоқда. Партия ва ҳукуматимиз техникани МТСлардан колхозлар ихтиёрига бергандан кейин эса, шубҳасиз, мазкур мутахассислар инженер-механик вазифасида колхозларда ишлайдилар.

Ўзбекистон Коммунистик партияси Марказий Комитетининг яқинда бўлиб ўтган Пленуми колхозлар учун юқори малакали механизатор кадрлар тайёрлаш ишига катта эътибор берди. Ҳамма колхозларни олий маълумотли инженер-механик кадрлар билан таъминлашнинг зарурлиги **институтимиздаги қишлоқ хўжалигини механизациялаш факультетини янада кенгайтириш** ва бу факультетга кўпроқ маҳаллий миллат ёшларини қабул қилиш масаласини кун тартибига қўяди.

Трактор ва автомобиллар кафедраси қишлоқ хўжалиги учун инженер кадрлар тайёрловчи энг муҳим ва йирик кафедралардан бири ҳисобланади. Инженерлар тайёрлаш сифатини яхшилаш ва механизатор кадрлар малакасини ошириш мақсадида кафедра коллективи бир қатор таклифларни амалга оширишни зарур деб ҳисоблайди.

Студентларнинг ишлаб чиқариш практикасини бевосита республика колхозларининг ўзида ўтказиш лозим.

Кафедра ўқитувчиларининг илмий-текшириш ишлари тракторлардан унумли фойдаланишга ва уларнинг конструкциясини такомиллаштиришга қаратилмоғи ва бунда колхозлар билан алоқани янада мустаҳкамлаш зарур.

Ёнилғи насослари ва дизель тракторларидан унумли фойдаланиш қўлланмаси яратишда, шунингдек трактор ва бошқа қишлоқ хўжалик машиналарига оид техника адабиётларини рус тилидан ўзбек тилига таржима қилишда актив қатнашамиз.

Тошкент областидаги колхозларнинг механизаторлари учун циклли лекциялар уюштирамиз.

Республика колхозлари ва совхозлари учун техник-механиклар тайёрлаб бераётган ўрта техника ўқув юртларининг ишини яхшилашга кафедра ўқитувчиларининг ёрдамини уюштирамиз.

Тракторчиларни қайта аттестациядан ўтказишда Тошкент областидаги колхозларга ёрдам берамиз.

Яна айрим таклифларни ҳам айтиб ўтамиз.

Бизнинг фикримизча, қишлоқ хўжалиги техникасидан унумли фойдаланиш учун С-80 тракторлари ер қазувчи машиналар билан район ремонт техника станцияси (РТС) ихтиёрида бўлиши керак. Чунки бир колхоз мазкур машиналардан бутун йил давомида фойдаланиш имкониятига эга эмас. Бундай машиналар район масштабида бутун йил давомида бемалол ишлай олади.

Ёқилғи билан таъминлашни РТС бажариши, РТСларни эса махсус бензавозлар ва бошқа воситалар билан таъминлаш керак.

МТСларни қайта ташкил қилишда бизнинг юқоридаги фикрларимиз ҳисобга олинса маъқул бўлур эди.

Ж. ҲАКИМОВ,

Тошкент Ирригация ва қишлоқ хўжалигини механизациялаш инженерлари институти трактор ва автомобиллар кафедрасининг старший ўқитувчиси.

Мўл ҳосил етиштирамиз

Илгари камҳосилли ҳисобланган Навоий номли колхоз бизнинг колхоз билан бирлашди. Пахта майдонимиз 1125 гектардан 1500 гектарга кенгайди. Демак, олдимизда катта ва шарафли вазифа турибди. Янги прогрессив усулни кенг қўлланиб, агротехника қоидаларига амал қилиб, илғорлар тажрибасига суянган ҳолда ана шу майдонларда мўлжалдаги ҳосилни етиштириш учун астойдил курашмоқдамиз.

Жонажон Партия ва Ҳукуматимизнинг биз колхозчи деҳқонларга бераётган катта ёрдамлари, битмас-туганмас ғамхўрлиги пахтачиликни ривожлантириш йўлидаги ғайратимизни янада ошириб юборди. Биз ҳам барча қишлоқ хўжалик меҳнаткашлари сингари КПСС Марказий Комитети февраль Пленуми қарори ва ўртоқ Н. С. Хрушчев доклади тезисларини тўла маъқуллаб, ўзимиз учун зарур бўлган барча техникани МТСдан сотиб олдик. Илгари бир хўжаликда икки раҳбарлик мавжуд бўлган бўлса, энди бу раҳбарлик бир жойга марказлашди. Қишлоғимизда етишиб чиққан 60 дан ортиқ механизатор энди колхозга аъзо бўлиб кирди. Биз бундан кейин ортиқча харажатларни камайтириш, кетмон билан бажариладиган оғир ишларни енгиллаштириш, техникадан тўла ва унумли фойдаланиб, кам меҳнат сарф қилиш йўли билан мўл ҳосил етиштирамиз.

Техника қўлимизга ўтгандан кейин ҳар бир механизатор ўз агрегатини кўз қорачиғидай сақлашга аҳд қилди. Тюпко методи асосида ишлайдиган механизаторлар кўпайиб қолди. Улар гектаридан 34-36 центнердан ҳосил етиштириш мажбуриятини олиб, ҳозирданоқ қизғин иш бошлаб юбордилар.

Колхозимизни оталикка олган «Ташсельмаш» заводи коллективи биз учун битта кўчма устахона автомашинаси, 3 та турли станок комплекти юборди.

Пахтакор ва механизаторларимиз ҳамма пахта майдонларини экишга тахт қилиб қўйдилар. Бу йил 400 гектар ерга режа сими тортиб чигит экамиз. 750 гектар ердаги ғўзани узунасига ва кўндалангига парвариш қиламиз. Бунинг учун бизда ҳамма имкониятлар мавжуд.

У. АЗАМАТОВ,
Н. КАРИМБОЕВА,

Янгийўл районидаги «Коммунизм» колхозининг аъзолари.

З. ТУЙЧИЕВ,
Ж. ТУРСУНОВ,

колхоз механизаторлари.

Колхоз техникасидан унумли фойдаланилмоқда

Тошкент областидаги барча колхозларнинг тўртдан бир қисми ҳозирданоқ МТСлардан техника сотиб олди. Қишлоқ хўжалик артелларининг механизаторлари далада ишлай бошлашларининг биринчи куниданоқ машиналарнинг иш унумини анча оширдилар.

Янгийўл районидаги Свердлов номли колхоз тажрибаси ибратлидир. Қишлоқ хўжалик артели 68 трактор ва кўпгина бошқа хил механизмлар сотиб олиб, уларни далаларга чиқарди. Агрегатлар билан шудгор қилинган ерлар бороналанмоқда, участкалар текисланмоқда, кўчатлар ўсимлик ҳашаротларига қарши дориланмоқда, бедаларга дори чангланмоқда. Ҳамма ишлар графикдан ўзиб бажарилмоқда, агрегатларнинг иш унуми ўтган йилдагидан бир ярим баравар ортиқ бўлмоқда.

Илгари қўл билан бажарилиб келган кўпгина дала ишлари ҳозир машиналар билан бажарилмоқда. Масалан, махсус қуроллар етишмаганлиги сабабли, ерларни текислашда ҳамма майдонда ҳам машиналар ишлатилмас эди. Шу кўкламда колхоз темирчилари содда ер текислаш агрегатлари тайёрладилар. Бу агрегатлар тракторга тиркаб ишлатилади. Натижада ишнинг фақат ана шу хили бўйича колхоз бир неча кун ичида 600 меҳнат куни тежади.

Бекобод районидаги Дзержинский номли, Оржоникидзе районидаги Хрушчев номли ва Сталин номли колхозларда, Сирдарё районидаги Ленин номли ва Охунбобоев номли колхозларда ҳамда Мирзачўл районидаги «Октябрь» колхозида ҳам техникадан юксак унумли фойдаланилмоқда. Дзержинский номли қишлоқ хўжалик артелининг механизаторлари экиш олдидан қилинадиган ишларни тугаллаб, Бекобод районидаги қўшни «Чаноқ» совхозига ёрдам бермоқдалар.

Ҳозирги вақтда областда дала ишларида ўтган йилдагидан анча кўп тракторлар ва бошқа машиналар ишлатилмоқда. Уларнинг иш унуми одатдагидан 10-15 процент юқори бўлмоқда. (ЎзТАГ).

Газета саҳифаларидан

Социалистик БЕКОБОД Бекобод шаҳар саноати корхоналарининг коллективи КПСС Марказий Комитети февраль Пленумининг «Колхоз тузумини янада ривожлантириш ва машина-трактор станцияларини қайта ташкил қилиш тўғрисида»ги қарорини ҳамда ўртоқ Н. С. Хрушчевнинг шу масала юзасидан СССР Олий Советининг навбатдаги сессиясида қиладиган доклади тезисларини якдиллик билан маъқулладилар.

«Социалистик Бекобод» газетасининг ёзишича, Дзержинский номли цемент комбинатининг ишчилари партиямиз қарорига жавобан район колхозларини кўп миқдорда цемент, шифер, труба ва бошқа қурилиш материаллари билан таъминлаш юзасидан конкрет мажбурият олганлар. Фарҳод ГЭС коллективи янги ерлардаги, шунингдек Бўка ва Пискент районларидаги кўпгина колхозларни электр энергияси билан тезроқ таъминлаш чорасини кўрмоқда.

— Техниканинг қишлоқ хўжалик артелларига берилиши, — деб ёзади пахта тозалаш заводи партия ташкилотининг секретари ўртоқ В. Сотников, — уларнинг моддий техника базасини мустаҳкамлайди. Қишлоқ хўжалигини янада юқори босқичга кўтаради. Ишчилар синфи билан деҳқонлар синфи ўртасидаги бузилмас дўстликни янада ривожлантиради.

АЛҒА — МТСлардаги машиналарнинг колхозлар ихтиёрига берилиши, — деб ёзади Юқори Чирчиқ районидаги «Правда» колхозининг агрономи ўртоқ В. Ким **«Алға»** газетасида, — техникадан янада унумли фойдаланиш имконини яратиб беради. Шу мақсадда биз 1-МТСдан 3 та С-80, 3 та ДТ-54, 17 универсал, 1 та ДТ-24 трактори, ҳаммаси бўлиб 102 та қишлоқ хўжалик машиналарини сотиб олдик. Шу билан бир вақтда МТС ихтиёрида бўлган 37 тракторчи ҳам колхозимизга аъзо бўлиб кирдилар. Энди биз ўз қишлоқ хўжалик машиналаримизга, ўз механизатор кадрларимизга эга бўлдик. Сотиб олинган машиналар тракторчиларга биркитиб қўйилди. Улардан унумли ва яхши фойдаланиш учун ҳамма чораларни кўряпмиз.

КОММУНИЗМ тонги **«Коммунизм тонги»** газетасининг хабар қилишича, Оржоникидзе районидаги кўпчилик колхозлар, шу жумладан, Сталин номли колхоз аъзолари ҳам ўзлари учун керакли бўлган қишлоқ хўжалик машиналарини сотиб олганлар. Ҳозир колхоз правлениеси тракторлар ва механизаторлар кучидан унумли фойдаланиш соҳасида бир қанча тадбирларни амалга оширмоқда.

— Колхозда, — дейди колхоз партия ташкилотининг секретари ўртоқ Ойтўраев, — иккита трактор бригадаси бор эди. Биз бу бригадаларни бирлаштирдик. Бу эса механизацияга раҳбарлик қилиш ишини анча осонлаштиради ва тракторлардан унумли фойдаланиш имконини беради.

Ҳозир техника кўклам экишига тахт қилиб қўйилди. Ҳар бир бригадага иккитадан универсал биркитилди.

ЯНГИЙЎЛ — Колхозимизнинг бошқа аъзолари каби, — деб ёзади Янгийўл районидаги Ленин номли колхознинг бригада бошлиғи ўртоқ Я. Рихсибоев **«Янгийўл»** газетасида, — мен ҳам КПСС Марказий Комитети февраль Пленуми қарорида ҳамда ўртоқ Н. С. Хрушчевнинг доклади тезисларида олға сурилган фикрларни чин кўнгилдан маъқуллайман. Чунки, қарорда айтилгани каби, МТСлар ҳозирги пайтда колхоз хўжалигини ривожлантиришда илгаригидек роль ўйнамай қолди. Ерга икки ташкилотнинг эгалик қилиши колхозларнинг янада ўсишига халақит қила бошлади. Бундай аҳвол ҳатто далачилик бригадаларида ҳам юз берди.

Колхозимиз МТСдан давлатнинг қудратли техникасини сотиб олмоқда. Шу муносабат билан мен қуйидаги таклифни ўртага ташламоқчиман:

Колхоздаги барча далачилик бригадаларига экин майдонининг катта-кичиклигига қараб доимий хизмат қиладиган чопиқ тракторлар, культиваторлар, сеялка ва бошқа қишлоқ хўжалик машиналари бириктириб қўйилсин.

Янгийўл районидаги Карл Маркс номли 25-ўрта мактаб ҳузурида ташкил этилган турли тўгаракларда юздан ортиқ ўқувчи шуғулланмоқда. **Суратда:** қўл-ҳунар тўгарагининг раҳбари ўқитувчи **У. Рустамова** қуйи синф ўқувчилари билан машғулот ўтказмоқда.

Қ. Розиқов фотоси.
(ЎзТАГ фотохроникаси).

ОҲАНГАРОН ШАҲРИДА

ЯНГИ МУТАХАССИСЛАР ОТРЯДИ

Кон-техника билим юрти кўмир саноати корхоналари учун ҳар йили кўплаб ёш мутахассислар тайёрлаб бермоқда. Яқинда 100 дан ортиқ ўқувчи билим юртини битириб чиқди. Ҳозир улар 9-шахта, кўмир ва кон устини очиш разрезларида ишламоқдалар. Кўпгина ёш мутахассислар эса Бухорода қудуқ пармалаш ишларида иштирок этмоқдалар.

УРАЛЛИК САНЪАТКОРЛАР ГАСТРОЛИ

Урал эстрада артистларидан бир группаси бу ерга гастролга келди. Улар шаҳарнинг «Горняк», «Шахтёр» клубларида ва бошқа жойларда бўлиб, кўп концерт қўйиб бердилар. «Дам олгани келингиз» деган эстрада томошаси ва солистлар ижро этган рус халқ ашула, рақслари, сатира, юмор ва лапарлар, ўйноқи куйлар томошабинларга жуда манзур бўлди. Кончилар кардош санъаткорларга самимий миннатдорчилик билдирдилар.

КАСАБА СОЮЗ ПУТЕВКАСИ БИЛАН

Яқинда essential кончиларнинг катта бир группасига бепул ва арзон нархда путевкалар берилди. Улар ўз меҳнат отпускаларини Евпатория, Есентуки ва Жалолободдаги санаторий ҳамда курортларда, Тошкентдаги дам олиш уйларида ўтказиб, саломатликларини мустаҳкамлаб қайтдилар. Булар орасида 9-шахта навалоотбойчиларидан Ю. Тожибоев, Б. Ражабов, моторчи М. Мизенцева, кўмир разрезининг ишчиси А. Бирюковалар бор.

Ф. ПЕТРОВ,
М. МИРҲАМИДОВ,
А. КЎКИЕВ.

Редакцияга хатлар

Яна йўл ва кўчалар ҳақида

Кейинги йилларда республикамиз пойтахти — Тошкентнинг қиёфаси тамомила ўзгариб кетди. Навоий ва Ҳамза проспектлари каби кенг ва обод кўчалар бунёдга келди. Бундай шароитда автомобиль транспортидан максимал фойдаланиш имкониятлари бор.

Лекин шаҳарнинг айрим кўчалари автотранспорт қатновини намунали йўлга қўйиш учун ҳали талабга жавоб бермайди. Бунга Шота Руставели ва Полиграф кўчаларини кўрсатиш мумкин. Транспорт бу кўчаларнинг бир томонидан қатнайди, иккинчи томони эса ҳали ҳам қуриб битказилгани йўқ. Бу кўчалар жуда серқатнов бўлиб, автомобиль транспорти юрадиган қисмининг кенглиги 8-10 метрдан ошмайди. Бизнингча, бу ҳар иккала кўчанинг қолган ярмини ҳам қисқа муддат ичида қуриб битказиш ва фойдаланишга топшириш зарур.

Айрим кўчаларда ободонлаштириш ишлари жуда суст олиб борилаётир. Масалан, Воровский, Паркент, Қорасарой, 2-Қорасув ва бошқа кўчалар шулар жумласидандир. Биз Тошкент шаҳар ижроия комитети ҳузуридаги ободонлаштириш Бошқармасига юқорида номлари кўрсатилган кўчаларни ремонт қилишни сўраб бир неча марта мурожаат этдик. Бироқ ҳозирча ҳеч қандай натижага эриша олганимиз йўқ. Икки ўртадаги ёзишмалар бир йилдан ортиқ вақтдан бери давом этиб келмоқда.

Кўчалар вақти-вақтида ремонт қилиб турилмаганлиги учун автобусларнинг системали қатнашини ташкил этиш мумкин бўлмаётир. Йўл ёмон бўлганлиги сабабли ҳар куни 20 лаб автобус маршрут линиясидан олинади. Ишдан чиққан ана шу машиналарни ремонт қилиш учун давлатнинг жуда кўп маблағи сарфланмоқда. Лекин шунга қарамай, шаҳар Ободонлаштириш бошқармаси йўллар ва кўчаларни тартибга келтиришга жиддий эътибор бермаётир, айрим ҳолларда шаҳар ижроия комитети қарорини бажармаётир. Масалан, ўтган йили шаҳар Совети ижроия комитети Ободонлаштириш бошқармасининг зиммасига Лабзак кўчасини тартибга келтириш вазифасини юклаган эди. Қарорда кўрсатилганидек, ободонлаштириш ишлари тамомлангач, ана шу кўчада Калинин майдони — Лабзак кўчаси — «Победа» парки бўйича янги автобус маршрути очиш кўзда тутилган эди. Бироқ бу қарор бажарилмади.

Шаҳар ижроия комитети шу йил январь ойида автобус остановкаларини пассажирлар учун қулай ҳолга келтириш, жумладан кутиш майдончаларини асфальтлаштириш, электр лампочкалари ўрнатиш, махсус скамейкалар қўйиш ҳақида қарор қабул қилган эди. Орадан қарийб 2 ой вақт ўтганига қарамай, ҳали бирорта автобус тўхташ жойи тўла жиҳозлангани йўқ. Ободонлаштириш бошқармаси билан бизнинг ўртамизда ана шу масала юзасидан бўлаётган ёзишмалар икки йилдан бери давом этиб келмоқда. Афсуски, бу ёзишмалар ҳам ҳали ҳеч қандай натижа бергани йўқ.

Шаҳар Ободонлаштириш бошқармаси йўлларни, тротуарларни ва автобусларнинг тўхташ майдончаларини тартибга келтириш ва уларни ободонлаштиришга жиддий эътибор бериши зарур. Давлат ва халқ манфаатлари шуни талаб қилади.

А. БУРНАШЕВ,

Шаҳар ижроия комитети автобусда пассажирлар ташиш бошқармасининг старший инженери.

Радиоузелда тартиб ўрнатилсин

Колхозимиз радиоузелининг 500 га яқин радиоточкаси, 3000 га яқин тингловчиси бор. Шундай бўлишига қарамай радиоузел нормал ишламайди. Радиоузел ходимлари икки кишидан уч кишига кўпайганидан кейин, иш яхшиланиши ўрнига аввалгисидан баттарроқ аҳволга, сансалорликка тушиб қолди. Радио эшиттириш баъзи кунлари эрталаб соат 8 да бошланса, айрим кунлари 9 да ёки 10 да бошланади. Баъзи кунлари гапирмай ҳам қўяди. Колхозчилар эрталаблари сўнгги ахборот ва пионер эрталиги каби эшиттиришлардан маҳрум. Улар радиоузел ходимларидан «нима учун радиоузел нормал ишламайди?» деб сўрасалар «ухлаб қолибман» ёки «менинг навбатим эмас» деган жавобни оладилар.

Радист Рашид Низомов ҳам, Деҳқонбой Асрақулов ҳам, Мўмин Абдуғаниев ҳам радио эшитувчиларга ана шундай ҳурматсизлик билан қарамоқдалар. Улар ўз вазифаларини ҳалол бажармаётирлар. Колхоз правлениеси ва партия ташкилоти бу ўртоқларни тартибга чақирса, радиоузелнинг нормал ишлашини таъминлаш чораларини кўрса колхозчилар мамнун бўлур эди.

А. КАРИМОВ,

Қуйи Чирчиқ районидаги «Коммунизм» колхозининг аъзоси.

П. И. Чайковский номидаги халқаро конкурсда

24 мартда пианиночилар ва скрипкачиларнинг П. И. Чайковский номидаги халқаро конкурсининг иккинчи даври бошланди.

Биринчи кунда Валентин Жук (СССР), Жойс Флисслер (АҚШ), Тануэл Варужан Козиган (Румыния Халқ Республикаси), Виктор Пикайзен (СССР), Ян Бин-сун (Хитой Халқ Республикаси), Эмил Стефанов Камилларов (Болгария) чалдилар. (ТАСС).

ҲАР ТЎҒРИДА

Метеоритларда олмаз заррачалари

1886 йилнинг 10 сентябрида Пенза губерниясига қарашли Новий Урейский қишлоғи яқинига метеорит тушган эди. Шу ерда яшовчи ўқитувчи Баришников оғирлиги 1.762 грамм келадиган метеорит тошини олиб Петербургга жўнатган эди. Ўрмон институтида кристаллограф ҳамда минералог М. Ерофеев ва химик П. Лачинов ўқитувчи юборган метеорит составини ҳар томонлама анализ қилдилар. Олимлар метеорит составида ўзининг қаттиқлиги, солиштирма оғирлиги ва бошқа хусусиятларига кўра фақат олмазга яқин бўлган оч кулранг зарралар борлигини аниқладилар. Ростдан ҳам ўша метеорит парчаси составида олмаз зарралари бор эди. Метеорит таркибини чуқур ўрганганликлари учун Ерофеев ва Лачиновга Россия Фанлар Академияси Ломоносов мукофотини берди.

Рус олимлари томонидан очилган бу қизиқ кашфиёт немис ва француз, инглиз ва америка жамоатчилигини жуда қизиқтирган эди. Шу сабабли ҳам ўша йиллари газета ва журналларда бу хабар жуда оммалашиб кетди. Кейинчалик метеоритларда олмаз заррачалари мавжуд эканлигини бошқа олимлар ҳам тасдиқладилар.

800 йиллик чинор

Грузиянинг Алазан водисида улкан чинор салобат билан қад кўтариб турибди. Маҳаллий аҳолининг айтишига қараганда бу чинор 800 ёшга кирган. Танасининг диаметри 360 сантиметр бўлган чинорга 12 кишининг қулочи етади. Унинг атрофини айланиб чиқиш учун 20 қадам босиш керак.

УЛКАН ТОШБАҚА

Ре оролидан унча узоқ бўлмаган ерда, Франциянинг атлантика қирғоғи яқинида балиқчилар улкан тошбақа тутиб олдилар. Тошбақани тортиб кўрилганда оғирлиги 430 килограмм келди. Мутахассисларнинг фикрича бу тошбақа денгизда 400 йилдан ортиқ яшаган.

Чет элларда

Социалистик мамлакатларнинг қардошларча ҳамкорлиги

ПЕКИН, 24 март. (ТАСС). Пекинда кучли токлар билан ишлайдиган электр ускуналарини Хитой Халқ Республикасидаги тропик иқлим шароитида биргаликда синаб кўриш ва тадқиқот ишлари олиб бориш тўғрисида Венгрия, Германия Демократик Республикаси, Хитой Халқ Республикаси, Польша, Совет Иттифоқи ва Чехословакия вакиллари ўртасида битим имзоланди.

Битим тузган мамлакатлар Хитойга электротехника саноати маҳсулотининг ва у билан боғлиқ бўлган химия, нефть саноати ва бошқа саноат тармоқлари маҳсулотларининг нусхаларини юборадилар, шунингдек биргаликда илмий-тадқиқот ишлари олиб бориш учун мутахассислар командировка қиладилар. Мазкур ишларнинг натижалари битимни имзолаган ҳамма томонлар учун умумий бўлади.

СОВЕТ-БИРМА МУНОСАБАТЛАРИГА ДОИР

РАНГУН, 24 март. (ТАСС). Бирмада меҳмон бўлиб турган СССР Ташқи ишлар министрининг ўринбосари Н. П. Фирюбин бугун Бирма бош министрининг ўринбосари Такин Тин ҳузурида бўлди. Суҳбат вақтида Такин Тин Бирма қишлоқ хўжалигини ривожлантиришда совет мутахассислари бераётган ёрдам учун Совет ҳукуматига ва халқига миннатдорчилик билдирди.

Кейинчалик бош министр ўринбосари У Чжо Нейн Н. П. Фирюбин шарафига зиёфат берди. Зиёфат вақтида дўстона суҳбат бўлди. Суҳбат вақтида Совет Иттифоқи билан Бирма ўртасидаги муносабатларни янада ривожлантиришга доир масалалар устида гаплашилди.

Индонезия ҳукумат қўшинларининг исёнчиларга қарши уруш ҳаракатлари

ЖАКАРТА, 24 март. (ТАСС). Индонезия армияси информация бўлимининг расмий ахборотида айтилишича, ҳукумат қўшинлари 22 мартда Марказий Суматрада муҳим нефть райони—Лирикни ва ундаги аэродромларни ишғол қилганлар. Бу районда мамлакатнинг ички истеъмоли учун нефть чиқарилади. Ҳукумат қўшинлари исёнчиларнинг нефть районини вайрон қилиш ниятини барбод этдилар. Исёнчилар ўзларининг бу ниятларини амалга ошириш билан чет элларнинг аралашуви учун баҳона туғдирмоқчи бўлганлар. Чунки Лирик районини Американинг «Стандард вакуум ойл» компанияси эксплуатация қилмоқда.

Итальян хотин-қизларининг талаблари

РИМ, 24 март. (ТАСС). Римда итальян хотин-қизлари союзининг миллий конференцияси бўлиб ўтди. Союзнинг секретари Эльза Бергамаски доклад қилиб, итальян хотин-қизларининг янги парламент олдига қўядиган таклифларини айтиб берди. Хотин-қизлар билан эркакларнинг меҳнатига баббаравар ҳақ тўлаш, хотин-қизларга ҳар қандай ихтисос бўйича ишлаш ҳуқуқини бериш, эр-хотинларнинг қонун олдида тенг ҳуқуқли бўлиши, социал таъминот системасини яхшилаш, мактабда ўқитиш системасини ислоҳ қилиш ва шу сингари талабларни бажариш социал ва иқтисодий соҳаларда ислоҳотлар ўтказишни тақозо қилади. Прогрессив партиялар, деди Э. Бергамаски, шундай ислоҳотларни амалга ошириш учун курашмоқдалар. Шу сабабли итальян хотин-қизлари парламентга сайлов ўтказилаётган вақтда бу партияларни қўллаб-қувватлашлари лозим.

Э. Бергамаски докладидан кейин музокаралар бўлди.

ТЕЛЕГРАФ ХАБАР ҚИЛАДИ

◆ Тиранада «Атом энергиясидан тинч мақсадларда фойдаланиш»га бағишланган совет виставкаси ёпилди. Виставка Албания жамоатчилигини ғоят қизиқтирди. Бир ой ичида уни 45 мингдан ортиқ киши келиб кўрди. Тассуротлар дафтарида ёзиб қолдирилган фикрларда Совет Иттифоқининг атом энергиясидан тинч мақсадларда фойдаланиш соҳасида эришган ажойиб муваффақиятлари таъкидланади.

◆ «Юманите» газетасининг хабар беришича, 22 мартда Мецда (Франциянинг Мозель департаменти) «Темуаньяж кретьен» деган ҳафталик журналнинг бош редактори Жорж Сюффер Африка проблемалари ҳақида нутқ сўзлаши керак эди. Бироқ бир группа фашист безорилар унинг нутқ сўзлашига йўл қўймаганлар.

◆ Машҳур совет пианиночиси Яков Закнинг Польшадаги концертлари тамом бўлди. 23 мартда Варшавада охирги концерт берилди. Я. Зак Варшавадан ташқари яна Лодзда, Краковда ва Катовицада ҳам концерт берди. Ҳамма жойда бу концертлар зўр муваффақият билан ўтди.

◆ АДН агентлигининг хабар беришича, Австрия Коммунистик партияси Марказий Комитетининг таклифига мувофиқ Австрияда меҳмон бўлган Германия Бирлашган социалистик партияси Марказий Комитетининг делегацияси Берлинга қайтиб келган.

◆ Свердловск шаҳридан келган совет хоккейчилари 23 мартда Вестерос шаҳрида коптокли хоккей бўйича Швецияда иккинчи марта учрашув ўтказдилар. Совет спортчилари Вестерос шаҳрининг кучайтирилган командаси билан ўйнадилар ва 6:4 ҳисоби билан яна ғалаба қозондилар.

24 март. (ТАСС).

Швеция Коммунистик партияси Марказий Комитетининг мажлиси

СТОКГОЛЬМ, 24 март. (ТАСС). Швеция Коммунистик партияси Марказий Комитети ҳукуматнинг пенсия проблемасини ҳал қилиш тўғрисидаги қонун лойиҳаси муносабати билан асосан ички сиёсий аҳволга бағишлаб Стокгольмда икки кун мажлис ўтказди.

Марказий Комитет мажлисида партия раиси Хильдинг Хагберг доклад қилди. У, пенсиялар тўлаш системасини ислоҳ қилиш учун курашнинг катта аҳамияти борлигини айтиб ўтди. Ҳукуматнинг пенсиялар тўғрисидаги таклифини, — деди Хагберг, — катта социал ислоҳот деб ҳисобламоқ керак.

Марказий Комитет якдиллик билан мурожаат қабул қилиб, рикстагнинг иккинчи палатасига бўладиган сайловларда ишчи партияларнинг муваффақият қозонишини таъминламоқ ва рикстагда кўпчилик ўринни эгалламоқ учун коммунистлар билан социал-демократлар бўладиган сайловда биргаликда ҳаракат қилишга чақирди.

«ТУ-104» Лондонга учиб кетди

Пассажирлар ташийдиган «ТУ-104» турбореактив самолёти 24 мартда Внуково аэродромидан кўтарилиб, Лондонга учиб кетди.

Бу самолётда СССР Министрлар Совети ҳузуридаги граждан ҳаво флоти Бош бошқармасининг экспертлар, инженерлар ва ходимлар группаси Граждан ҳаво флоти бошлиғининг ўринбосари Е. М. Белецкий бошчилигида учиб кетди.

Москва — Лондон ўртасида яқинда ҳаво йўли очилиши муносабати билан совет авиация мутахассислари Лондон аэропорти билан, бу аэропортга самолётларни қўндириш шароити ва самолётларга техника хизмати кўрсатиш шароити билан танишадилар.

Самолётни ҳаво кемасининг командири учувчи П. А. Алпатов учиб кетди. Учувчилар группасига граждан ҳаво флоти реактив самолётлари отрядининг командири К. П. Сапелкин бошчилик қилади. (ТАСС).

Телевизор экранида

27 МАРТДА

19.30 Болалар учун мультипликацион фильм.
20.00 Рус тилида телевизион календарь: «Композитор Кюи».
20.17. Киножурнал.
20.27. «Москвада бўладиган ўзбек адабиёти ва санъати декадаси олдидан» деган циклда эшиттириш. Композиторлардан Гиенко ва Зокировнинг «Ойниса» балетидан парчалар.

Редактор З. ЕСЕНБОЕВ.

Тасвирий санъатда хотин-қизлар образи

Революциядан илгари Ўзбекистонда тасвирий санъат орнаментдекоратив формаларнинг тор рамкаси билан чекланиб қўйилган эди. Шунга қарамасдан ўтмишда ҳам бадиий жиҳатдан юксак бўлган халқ ижоди асарлари яратилган. Ўзбек усталарининг ёғоч, ганч ва металлни ўйиб ишлаган нақшлари, каштлари, заргарлик буюмлари, гиламлари республикадан бошқа жойларда ҳам машҳур бўлган. Лекин бу буюмларда, революциядан илгариги суратларда, нақшларда хотин-қизлар образи тасвирланмаган.

Улуғ Октябрь Революцияси Ўзбекистонда тасвирий санъатнинг кенг қулоч ёзиб равнақ топиши учун катта йўл очиш билан бирга, меҳнатсевар, бахтиёр, эркин ўзбек аёлларининг реал образларини яратиш учун ҳам кенг имкониятлар яратиб берди. Ўзбек аёллари образлари акс эттирилган дастлабки тасвирий санъат асарлари 20 йиллардаёқ пайдо бўлган эди. Бу даврдаги асарларда хотин-қизларнинг Октябрь қуёшидан баҳраманд бўлиб, озодликка, ёруғликка чиқиши ва паранжи ташлаши каби муҳим воқеалар тасвирланган.

Рассом П. Беньковнинг айрим полотноларини 20-йилларда яратилган асарлар қаторига киритиш мумкин. 1931 йилда Беньков «Хивалик қиз» полотносини, 1932-1933 йилларда эса «Ҳужум», «Регистонда 8 март» каби йирик асарларини яратди. Бу асарларда ўзбек аёлларининг тўрт девор исканжасидан, паранжидан қутилиш учун олиб борган кураши, эски диний урф-одатларнинг емирилиши тасвирланган. Рассом ўз асарларида ўзбек аёлларининг янги социалистик қурилишлардаги иштирокини ҳам очиб бера олган эди. Н. В. Кашина «Ўзбекистон хотин-қизлари» деган темада цикл расмлар ишлади. Уларда ўзбек аёлларининг аянчли ўтмиши ва ҳозирги бахтли ҳаёти тасвирланган. Булар ичида айниқса «Сотилган қиз», «Ҳуқуқсиз қиз», «Меҳнат қилиш ҳуқуқи», «Билим олиш ҳуқуқи», «Дам олиш ҳуқуқи» каби асарлари эътиборга сазовордир.

Бахтли ўзбек хотин-қизлари образини яратиш учун З. М. Ковалевская ҳам кўп меҳнат сарфлади. Унинг айрим полотноларида революциядан олдин ичкари зулматида эзилиб келган ўзбек аёлларининг совет ҳокимияти йилларидаги маданий қиёфаси ва улғайиши тасвирланган. Санъаткор озодлик қуёшидан баҳраманд бўлган ўзбек аёлининг ёрқин қиёфасини, интилишини усталик билан пайқаб, рангба-ранг бўёқларда жонли қилиб ифода этган. Ковалевскаянинг «Қишлоқда 1 Май байрами», «Велосипед пойгасининг ғолиби», «Она», «Радио эшитувчилар» каби қатор асарларида ўзбек аёллари атоқли кишилар сифатида тасвирланади. Рассомнинг «Ложада» картинасига 1935 йилда Москвада бўлган пахтакорлар қурултойи асос қилиб олинган. Қурултой қатнашчиси бўлган қизлар Большой театр саҳнасида қўйилган Чайковскийнинг «Оққуш кўли» балетини томоша қилиши гавдалантирилган. Бу эпизод орқали рассом ўзбек қизларининг завқи ва бадиий диди ошиб бораётганлигини кўрсатишга ҳам интилган.

Улуғ Ватан уруши йилларида яратилган портретлар ичида рассом Чингиз Аҳмаров томонидан яратилган «Снайпер қиз Зеби Ғаниева» портрети муҳимдир. Бу асарда автор барча совет халқларининг фарзандлари сингари қўлни-қўлга бериб, фашистларга қарши курашган ўзбек қизининг мардонавор образини яратган.

Урушдан кейинги даврда гарчи ўзбек рассомларининг ижодида анчагина илгари силжиш бўлган бўлса ҳам ўзбек хотин-қизларининг образи етарли даражада кўрсатилмади. Бу даврда биз яна асосан Кашина ва Ковалевская ўртоқларнинг шу темага кўпроқ мурожаат қилганликларини кўрамиз. Бу даврда В. Кайдаловнинг «Ҳурмат тахтаси олдида», С. Муҳамедовнинг «Врач касал ёнида», М. Набиевнинг «Уйда концерт» З. Иноғомовнинг «Ошпаз хотин» каби асарлари юзага келди. Шунингдек, илғор ўзбек аёлларининг портретлари ҳам яратилди. Бундай портретлар орасида Ч. Аҳмаровнинг «Ильич номли заводнинг илғор ишчиси Ёқубова», Кочетовнинг «Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Лола Эрбўтаева», А. Абдуллаевнинг «Сора Эшонтўраева», Л. Кайдалованинг «Шоира Зулфия», «Ёзувчи Ойдин Собирова» каби портретлари ажралиб туради.

Ҳайкалтарош А. Иванов Социалистик Меҳнат Қаҳрамони унвонини олган ўзбек аёлларининг қатор скульптураларини яратди. Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Меҳриниса Убайдуллаева портретининг формалари аниқ, композицияси жозибадор. Авторнинг «Замира Муталова» портрети монументаллик хусусиятларига эга. Автор бу портретда фақат илғор колхозчи образини эмас, балки колхозчи-новатор образини ҳам бера олган.

Биринчи ўзбек рассоми Ш. Ҳасанова ҳам тасвирий санъатда ўзбек аёлларининг образини яратиш ишига каттагина ҳисса қўшди. Унинг «Мичуринчи пионер қиз» асари характерлидир.

Улуғ Ватан урушидан кейинги давр ўзбек тасвирий санъати пахтакорлар ҳаётини ёрқин акс эттириши билан ажралиб туради. Ўзбекистон рассомлари бу даврда меҳнатсевар пахтакорларимизнинг шонли ишларини тасвирлаш учун каттагина ижодий куч сарф қилдилар. Рассом Кашина ўзининг «Звено ютуғи», «Дам олиш чоғи», «Ленин номли колхозда ҳосил» каби асарлари билан пахтакор ўзбек аёлларининг ҳаётбахш меҳнатини ранг-баранг бўёқларда кўрсатиш ишига дурустгина ҳисса қўшди. Унинг бу асарлари томошабинлар эътиборини ўзига жалб қила олди. Бу расмлари билан рассом ўзбек турмушини, бадавлат колхозларимиз ҳаётини яхши ўрганиб бораётганлигини ҳам намойиш қилди.

Рассомларимизни фақат пахтакор аёллар образини яратишгина қизиқтириб қолмай, улар ёш авлодни тарбияловчи, халқ соғлиғини, мулкини сақловчи хотин-қизларимиз образини ҳам яратишга киришдилар. Булар орасида Одиловнинг «Донгдор ўқитувчи Одилова», Винернинг «Хизмат кўрсатган ўқитувчи портрети», «Сталин номли Тошкент тўқимачилик комбинатининг илғор ишчиси Нурия Маҳсумова» деган портретлари ҳам бордир.

Ўзбекистон рассомлари тинчлик учун кураш темасида ҳам ишламоқдалар.

Ўзбекистон халқ рассоми, ҳайкалтарош А. Иванов республика тасвирий санъатида тинчлик учун кураш темасини скульптурада биринчи бўлиб акс эттирди. У тинчлик учун кураш идеясини хотин-қизлар образи орқали тасвирлади. Масалан у, спортчи қиз, байроқ тикаётган ўзбек қизи ва минбардан туриб тинчлик учун курашга чақираётган она образлари орқали шу темани акс эттирди.

А. Ивановнинг тинчликка бағишланган асарларидан энг кўзга ташланадигани 1955 йилда ишланган «Йўқолсин уруш оловини ёқувчилар!» деган ҳайкалидир. Бу композицияда бола кўтарган бир аёл тасвирланади. Бу аёлнинг тинчлик йўлида ғов бўлиб турган миллиардерларга нисбатан нафрати чексиздир. Она образида ер юзидаги барча оналарнинг ҳис-туйғуси акс этган.

Ўзбекистон Давлат тасвирий санъат музейида Октябрь революциясининг 40 йиллигига бағишланиб очилган тасвирий ва амалий санъат виставкаси пойтахт жамоатчилигининг эътиборини ўзига тортди. Виставка залларида 100 га яқин рассомнинг 400 дан ортиқ ҳайкалтарошлик, графика, плакат ва амалий санъат асарлари қўйилди.

Виставкада ўзбек аёлларининг асоратдан озод бўлиши ва унинг тенг ҳуқуққа эга бўлиши Р. Аҳмедов, А. Иванов, З. Ковалевская, Н. Кашина, П. Беньков, В. Жмакин, Ю. Елизаров, Т. Оганесов каби рассомлар асарларида ёрқин талқин этилган. Шу темада В. Жмакиннинг «Паранжи ташлаган аёл», П. Беньковнинг «Дугоналар», А. Ивановнинг «Социалистик Ўзбекистон ёшлари» циклида яратган асарлари катта маҳорат билан ишланган.

Муваффақиятли чиққан асарлардан З. Ковалевскаянинг «Қизлар», З. Иноғомовнинг «Ноништа», Ю. Елизаровнинг «Она», Т. Оганесовнинг «Она ва бола», Н. Кашинанинг «Ватан ҳақида шеърлар», Г. Ткачевнинг «Г. Мамаева портрети» расмидир. Портретлар ичида В. Фадеевнинг «Қоровул» номли композициясини кўрсатиб ўтиш керак.

Ҳозирги кунда Ўзбекистон рассомлари Москвада бўладиган ўзбек санъати ва адабиёти декадасини муносиб совғалар билан кутиб олиш учун катта ижодий ишларни олиб бормоқдалар. Бу ижодий иш ўзбек аёлларининг янада ёрқин образларини яратишга ёрдам бериши шубҳасиз. Декадага совға сифатида яратилаётган асарлар орасида А. Абдуллаевнинг 14 болани асраган Баҳри опа ва Шоаҳмад Шомаҳмудовлар оиласи аъзоларининг тўла ишланган портретлари ҳам бор.

Т. ОДИЛБЕКОВ.

ТЕАТР ВА КИНОЛАРДА:

ҲАМЗА НОМЛИ ТЕАТРДА — 26/III да кундуз ва кечқурун **Жазоир, менинг ватаним!**, 27/III да **Оғриқ тишлар.**

НАВОИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 26/III да кундуз **Чио-Чио-Сан**, кечқурун **Кармен**, 27/III да кундуз **Севилия сартароши**, кечқурун **Травиата.**

СВЕРДЛОВ НОМЛИ КОНЦЕРТ ЗАЛИДА — 26/III кеч соат 9 да **Бурят-Мўғулистон АССР давлат ашула ва рақс ансамблининг гастроли.** Билетлар сотилмоқда.

Москвада бўладиган Ўзбек санъати ва адабиёти декадаси олдидан — 27/III да **Ўзбекистон санъат усталари концерти.** Концерт кеч соат 8 яримда бошланади. Билетлар сотилмоқда.

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА — 26/III дан 30/III гача мактаб ўқувчиларининг каникул кунларида **болалар учун катта цирк томошалари.** Томошалар кундуз соат 3 дан бошланади. 30/III да эса кундуз 1 ва 4 да бошланади. Билетлар сотилмоқда.

«ИСКРА», «ЎЗБЕКИСТОН» — кундуз ва кечқурун **Адрессиз қиз.**

«ЁШ ГВАРДИЯ» — эрталаб соат 9 ярим, 11-20 минут, кундуз 1-15 минутда **Волочаевка кунлари**, қолган сеансларда **Адрессиз қиз.**

Измаильская кўча, 23-уй, 3-квартирада турувчи **Николай Николаевич Акимовнинг** Лабзак кўча, Полиграфический проезд, 14-уйда турувчи Алевтина Дмитриевна Акимовадан ажралиш ҳақидаги иши Тошкент шаҳар, Октябрь район, 3-участка халқ судида кўрилади.

«РОДИНА» КИНОТЕАТРИДА
26 мартдан
кундуз ва кечқурун

„Уч денгиз оша"

(Афанасий Никитин) номли 2 серияли янги кенг экранли бадиий стереофоник фильм кўрсатилади

Фильмни «Мосфильм» киностудияси (СССР) ва «Найя Сансар» киностудияси (Ҳиндистон) биргаликда ишлаган.

1 ва 2-серия бирга кўрсатилади. Билетлар иккала серияга бир йўла сотилади.

Фильмни коллектив бўлиб кўриш учун эрталаб соат 9 дан кундуз 3 гача заявкалар қабул қилинади. 40-135, 42-653, 40-325, 40-315 телефон орқали мурожаат қилинсин.

ЎзЛКСМ Тошкент район комитети ва Тошкент район халқ маорифи бўлими актив жамоатчи, Тошкент район комсомол комитети аъзоси, ўқитувчи

САИДА РАҲМАТХЎЖАЕВАНИНГ

бевақт вафот этганлиги муносабати билан марҳуманинг оиласига чуқур таъзия билдирадилар.

РЕДАКЦИЯ ВА НАШРИЁТ АДРЕСИ: Тошкент, «Правда Востока» кўчаси № 34. **РЕДАКЦИЯ БЎЛИМЛАРИНИНГ ТЕЛЕФОНЛАРИ:** коммутатор — 26334 ва 33262 орқали Партия турмуши бўлими — 140. Пропаганда бўлими — 136. Совет қурилиши бўлими — 136. Маданият бўлими — 132. Адабиёт ва санъат бўлими — 29040. Қишлоқ хўжалик бўлими — 135. Саноат ва транспорт бўлими — 34048, 132. Хатлар бўлими — 34048, 156. Маҳаллий ахборот бўлими — 132. Секретариат — 115,50. Эълонлар бўлими — 38142.

Р. 01566. «Қизил Ўзбекистон», «Правда Востока» ва «Ўзбекистони сурх» бирлашган нашриётининг босмахонаси. № 5-438.